"Să te acomodezi cu Dej şi Ceauşescu, după ce ai crezut în România naţionalistă a lui Stăniloae şi Nae Ionescu înseamnă să cunoşti infernul şi să nu disperi. Să asişti la travestiul democratic al fostei nomenclaturi şi să nu-ţi pierzi respectul faţă de oameni înseamnă să faci proba umorului metafizic. În aparenţă, Patriarhul lucra defensiv şi îşi amîna deciziile. Pe dedesubt, el conserva Tradiţia Bisericii prin acţiuni obstinate şi inventive. Reţeta lui? O combinaţie de bun-simţ ţărănesc, smerenie patericală, tandreţe sufletească şi ironie subtilă, de ins care-şi onorează rangul..."

(Teodor Baconsky)

credinţă
iubire
speranţă

PUNCTE CARDINALE

ANUL XVII
NR. 9/201
Septembrie
2007
16 PAG. – 3 lei

PERIODIC INDEPENDENT DE ORIENTARE NATIONAL-CRESTINĂ

Circulaţie în afara României: AUSTRIA, GERMANIA, GRECIA, FRANŢA, ELVEŢIA, SUEDIA, SPANIA, CANADA, STATELE UNITE, AUSTRALIA

ABUZURI ŞI MISTIFICĂRI

O seamă de condiţionări obiective fac ca periodicul nostru lunar să apară în contratimp cu principalul eveniment românesc al lunii septembrie. Cînd scriu aceste rînduri, au mai rămas cîteva zile pînă la alegerea noului Patriarh. Cînd le citiţi dvs., au trecut deja cîteva zile de cînd noul Patriarh s-a ales. Despre acest al şaselea Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române vom avea deci prilejul să vorbim abia în numerele viitoare. Deocamdată ne-am considerat datori cu punctarea cîtorva aspecte legate de antecedentele alegerii propriu-zise: sînt fapte care descumpănesc şi îngrijorează dincolo de evenimentul în sine şi de rezultatul lui final. Ca şi la alegerile pentru Mitropolia Ardealului, dar cu ecouri şi consecinţe mult mai mari, s-au creat o serie de precedente reprobabile, iar nu puţine personalităţi laice sau bisericeşti „şi-au dat arama pe faţă" într-un mod deconcertant, sporindu-ne sentimentul că trăim – „de la vlădică la opincă" – în cea mai deplorabilă dintre lumile posibile...

Aranjament ecumenic în Piaţa Mare din Sibiu

Conservatori *versus* ecumenişti?

Cum, de la moartea Patriahului Teoctist încoace, mai toată lumea, avenită şi neavenită, s-a simţit datoare „să se implice" şi „să-şi dea cu părerea" despre treburile şi destinele Bisericii, ar fi imposibil să consemnăm, fie şi doar în treacăt, toate năstruşniciile, turpitudinile sau abjecţiile debitate în *mass-media* timp de o lună şi mai bine. Ne rezumăm aici doar la cîteva dintre ele.

Deşi nu mai reprezenta o miză, nici răposatul Patriarh n-a fost cruţat în context, cutare cotidian central pretîndu-se la abjecţia incomensurabilă de a colporta despre cel abia pus în mormînt nişte mistificări răsuflate, provenite din arsenalul diversionist al fostei Securităţi (homosexual, legionar, incendiator de sinagogi), cum se mai încercase, inabil, cu cîţiva ani în urmă, falsul fiind repede amendat ca atare. Dar mercenarii presei şi complicii lor interesaţi şi-au focalizat desigur tirul indign mai ales asupra luptei pentru succesiune, care a angajat nu doar posibilii candidaţi, ci şi largi sfere de interes contextual.

Percepţia rudimentară a „taberelor" divergente din sînul Bisericii s-a cramponat în dihotomia „tradiţionalişti/conservatori" – „modernişti/ecumenişti", cei din urmă fiind bănuiţi, cu sau fără dreptate, că ar fi manipulaţi de masonerie, iar unii ar fi de-a dreptul masoni. Agitarea problemei masonice a fost acutizată şi de faptul că numeroşi membri laici ai Adunării Naţionale Bisericeşti sînt masoni notorii, în frunte cu Sorin Frunzăverde şi Constantin Bălăceanu-Stolnici. (Cît de gravă este această situaţie şi cine poartă răspunderea ei, este o altă discuţie. Să amintim totuşi că Sf. Sinod al B.O.R. a condamnat oficial masoneria în martie 1937, pe baza raportului întocmit de Mitropolitul Nicolae Bălan, şi că respectiva condamnare este încă formal în vigoare, asupra ei nemairevenindu-se în nici un fel în cei 70 de ani scurşi de atunci.)

Prin discursul său ostentativ ecumenic şi prin ostilitatea sa faţă de anumite mînăstiri ultra-tradiţionaliste, Mitropolitul de la Iaşi, Daniel Ciobotea, a ajuns să fie privit ca vîrful de lance al masoneriei în Biserică şi ca preferenţial candidat al acesteia la scaunul patriarhal. Din această perspectivă, unii l-au atacat, alţii s-au simţit datori să-l apere. Cîteva lucruri incredibile s-au petrecut pe acest fond, mai ales în zilele imediat premergătoare alegerilor.

Conservatorii mănîncă conserve?

Astfel, Mitropolitul de la Sibiu, Laurenţiu Streza, dator Mitropolitului Daniel pentru că i-a susţinut maian candidatura la Mitropolia Ardealului (dar, zic unii, şi pentru că i-ar fi promis, dacă ajunge Patriarh, să-l aducă în scaunul de la Iaşi), a găsit de cuviinţă să-i facă acestuia o campanie aproape indecentă, apărînd, între altele, şi la postul de televiziune „Naţional 24", unde a avut o prestaţie de pomină (în sensul cel mai rău al cuvîntului). După ce ne-a luminat că termenul de conservator „vine de la conservă" („Hă, hă, conservatorii mănîncă conserve, asta e...") şi că ecumenismul ar trebui să fie condiţie *sine qua non* a admiterii în preoţie (!!!), a ţinut să-i asigure pe telespectatori, ca unul ce-i cunoaşte pe toţi membrii Sinodului, că Mitropolitul Daniel... „e cu cinci minute mai deştept decît toţi ceilalţi"! N-a lovit deci numai în Mitropolitul Teofan (care trecea la acea dată drept principalul contracandidat al Mitropolitului Daniel la demnitatea de Patriarh), ci a jignit public, cu toată degajarea, întreg Sinodul B.O.R. din care face parte!

Dar dincolo de ireverenţa conţinutului acestei aserţiuni, toată lumea a rămas stupefiată de limbajul de maidan folosit de un arhiereu şi profesor universitar instalat pe scaunul lui Şaguna! Nu ştim dacă Mitropolitul Daniel este într-adevăr „cu cinci minute mai deştept", dar Mitropolitul Laurenţiu, prin primitivismul decerebrat şi prin vulgaritatea agresivă a prestaţiei sale „în direct", a reuşit să lase despre sine impresia că ar fi... „cu cinci minute mai prost".

Sf. Părinţi sau „Mitropolitul nost"?

La Sibiu (Capitală Culturală Europeană 2007), deci în ograda „spiritualului" urmaş al lui Şaguna, s-a desfăşurat, desigur nu fără prezenţa locţiitorului patriarhal, între 4 şi 9 septembrie, a treia ediţie a Adunării Ecumenice Europene, într-o atmosferă destul de tensionată pentru partea ortodoxă română, confruntată cu grijile „campaniei electorale" şi cu suspiciunile faţă de ecumenism ale multor mînăstiri şi credincioşi practicanţi (căci mai ales nepracticanţii fac mare caz de ecumenism, neştiind despre ce e vorba). Victimă a nervilor întinşi şi a unei vigilenţe demne de cauze mai bune avea să cadă tînăra E. N., absolventă de A.S.E. şi soră de mînăstire, care răspîndea gratuit şi paşnic, la uşa catedralei, broşuri şi CD-uri cu puncte de vedere nefavorabile ecumenismului ideologizat (pe care vestitul teolog şi înduhovnicit sîrb Iustin Popovici l-a numit cel dintîi, dacă nu mă înşel, „cea mai mare erezie a secolului XX"). Doi preoţi locali, investiţi cu misiunea de vajnici păzitori ai „liniştii" ecumenice, au admonestat-o pe fată şi apoi au dat-o pe mîna poliţiei, care a ridicat-o ca pe vremea stalinismului şi a anchetat-o ca pe o teroristă (cu percheziţie corporală, luare de amprente, declaraţie scrisă, verificarea aparatului foto şi confiscarea materialelor „duşmănoase") timp de vreo patru ceasuri, pînă la căderea întunericului, în sediul din b-dul Revoluţiei (vorba aceea: „Vom muri şi vom fi liberi"...). Nici nu ştii de ce să fii mai uluit şi mai indignat: de atitudinea celor doi gealaţi în sutană (dintre care unul a debitat, în auzul celor din jur, această „perlă" de neuitat: „Ce, sînt mai credibili Sfinţii Părinţi decît Mitropolitul nostru?!"), sau de atitudinea abuzivă

(continuare în pag. 2)

Răzvan CODRESCU

"DACĂ VOI NU MĂ VREȚI, EU VĂ VREAU!"

I

Nici voința poporului exprimată clar la ultimele alegeri, nici rezultatul zdrobitor al referendumului pentru plebiscitarea președintelui (suspendat temporar printr-un puci parlamentar pus la cale de PSD cu complicitatea iresponsabilă a celor din coaliția aflată la putere și a tuturor mafioților politichiei românești) nu par a reprezenta semnale pe înțelesul nababilor socialiști, ce continuă, ca niște adevărați vampiri, să sugă vlaga acestei țări, pe care altminteri pretind că o iubesc și că nu mai au liniște de grija ei!

Acest PSD care aproape că deține monopolul hoției, dezinformării, demagogiei și oportunismului postdecembrist, adunând în rândurile lui pe toți "emanații" unei false revoluții, pe toate jigodiile avortate de comunism, pretinde – culmea ironiei! – că propovăduiește și apără valorile socialismului, abuzând de încrederea celor naivi, dar în realitate spurcă și vinde tot ce atinge, de la buletinul de vot și până la integrarea europeană.

Făcând multiple promisiuni mincinoase, cu permutări de cadre, cu sarabande și cadriluri de prost-gust, ei, comuniștii recondiționați de ochii lumii, încearcă din ce în ce mai disperați să ne convingă că s-ar fi schimbat. Dar lupii sunt aceiași, iar năravurile prea înrădăcinate ca să se mai poată lepăda de ele, chiar dacă apelează la consultanți și specialiști străini, sperând că aceștia vor reuși să le spele conștiințele încărcate și să le albească mâinile încă pline de sânge. Istoria se repetă: ni se pregătește iarăși o mare cacealma.

Mirosind alegeri, vor să ne momească: atât Ion Iliescu, cât și lupii mai tineri, dar egal de odioși (Hrebenciuc, Geoană, Mitrea, Vanghelie, Năstase etc.). Diferența față de anii 90 este însă aceea că românii au ajuns să se trezească în mare măsură, atît prin primenirea electoratului, cât și prin experiența atâtor amăgiri păguboase, așa că nu îi vor mai crede, sub oricâte măști se vor ascunde, ci mai degrabă vor urma pe cei hotărâți și capabili să opereze marea deparazitare prea mult anulată, când păduchii tranziției și ai Frontului Salvării Nomenclaturiștilor vor fi în sfârșit scoși afară pe făraș și arși în văzul întregii lumi.

Ce-i drept, tertipurile, șantajele și înscenările profită din plin și de incapacitatea liberalilor de a guverna, lăsând stângii neocomuniste speranța de a mai ciuguli câteva scaune ministeriale, într-un eventual parteneriat cu acest compromis guvern ultraminoritar, fie chiar și sub bagheta dirijorilor oligarhiei petrolului, care încearcă – la fel de disperat – să-și îndulcească eșecul referendar și zilele tot mai numărate. Conștienți că trecerea timpului ar putea să aducă pentru ei mai repede pieirea samarului decât moartea măgarului, sunt dispuși să rişte oricât, știind că în politica românească, așa de plină de neprevăzut, "nu aduce anul ce aduce ceasul"...

Obligați să treacă musai la acțiune, PSD-iștii amenință cu o moțiune de cenzură, neținând seama de toate avertismentele enumerate, nici de cel al unui imaginar vornic Moțoc, concretizat într-un clar "Norodul nu te vrea, nici te iubește, și Măria ta fă cale întoarsă..."

Cu calea întoarsă "Prostănacul" ne-a obișnuit. Când în car, când în căruță, este mereu pe drumul întoarcerii și va răspunde cu "Dacă voi nu mă vreți, eu vă vreau!". Parafrazându-l pe Lăpușneanul lui Negruzzi, acesta este răspunsul PSD-ului, care se vrea la guvernare, ca și al lui Geoană, care se vrea tam-nesam premier. Cei care nu-i vor, și dintre care mulți nu i-au vrut niciodată, sunt niște proști, chiar dacă evită s-o spună în gura mare. Cu regret trebuie însă să-i mai aducem aminte d-lui Geoană că Negruzzi mai punea o replică memorabilă în gura unui personaj: "Proști, dar mulți, Maria ta!"... Și e necaz mare când proștii, pe lângă că sunt mulți, mai încep să se și deștepte, ajunși la sapă de lemn!

Nu cred că această nouă diversiune șantajistă va reuși să aducă procentele necesare scoaterii PSD-ului din marasm. Dar cine știe? Oricum, cu această ocazie "geniul politic" băsescian va găsi momentul potrivit să scoată atu-ul câștigător al unor remanieri sau chiar al unor alegeri anticipate. Domnul să fie cu noi în acest balamuc neguvernabil!

E tot mai de înțeles de ce marea majoritate a electoratului de toate culorile își mărturisește lehamitea și disprețul pentru toți cei care definesc și reprezintă de-a valma viața noastră politică: miniștrii, parlamentarii aleși, liderii de partide și toată șleahta lor clientelară, toți câți ne-au adus în acest troc al absurdului, de la stânga stângii până la dreapta stângii (căci de o dreaptă adevărată suntem în continuare lipsiți, prin grija aceloraşi impostori ai politicii, dar și cu complicitatea unei prese decerebrate, care blochează orice ambiție constructivă și bagatelizează chiar și cele mai grave probleme). Toată această mascaradă a complicităților interesate se desfășoară pe spinarea poporului neîntrebat, necercetat, marele mut fără speranțe, bun doar să plătească oalele sparte. Purtăm în cârcă de 17 ani pe toți jefuitorii, ucigașii și demagogii tranziției, de la cei ce ne guvernează și pînă la cei ce se pretind în opoziție – în realitate toți o apă și un pământ! O adunătură de mutilați, de circari, de nulități, de fanți și avortoni își dau mâna, prin față sau pe la spate, ca să ne asigure iadul cotidian!

II

Vorbind despre viața politică și balamuc, nu am dreptul să-i dau uitării pe distinșii noștri făcători de opinie, reprezentanți ai unui parazitar *establishment* intelectual sau ai *mass-media*, care par a fi pierdut demult contactul cu orice altă realitate în afară de aceea a intereselor lor imediate și a ideilor lor fixe. Cu tot respectul principial datorat democrației, nu pot să omit această puzderie înfloritoare de "comentatori" și "analiști" care depășesc cea mai elementară bună-cuviință. Cel pentru care au făcut toate încercările de a-l castra, de a-i tăia corzile vocale, de a-l elimina din raza vizuală a oligarhilor care îi plătesc (cărora le cam strică sau le cam încurcă jocurile), principalul lor cal de bătaie din ultimul an, rămâne președintele țării. Cred că au mers mult, mult prea departe. Iar vremurile, la o analiză atentă, nu sunt deloc în favoarea lor. Chiar eliminându-l pe Băsescu, spiritul condamnării comunismului ca regim criminal va rămâne un act de referință, o piatră de hotar. Indiferent dacă va fi urmat sau nu de un proces efectiv al comunismului, sau de o lege a lustrației, în care mai credem totuși.

Nu pot să nu-l menționez aici pe acel intransigent Robespierre al presei românești gata să ghilotineze pe toți cei care încalcă normele pe care dumnealui le-a stabilit, bineînțeles luându-se pe sine ca etalon. Acel domn cu privire de alienat mintal, care deunăzi declara senin că "nimeni nu are dreptul să se plângă de hărțuiala presei decât dacă este agresat fizic"!

Aveți puțintică răbdare: vorbește cel mai democrat, cel mai drept, cel mai știutor, cel mai cel reprezentant al presei românești! Mineriada vizuală sau scrisă cu care suntem zilnic bombardați, atacați, infestați, toptanul de minciuni vehiculat cu pretenții de analize făcute de "experți " ai diverselor interese oculte, dacă nu sunt însoțite de câteva scatoalce, nu vă lasă dreptul să protestați sau să nu fiți de acord, dezonorând libertatea presei! În numele și de dragul acestei libertăți, trebuie să răbdați fără crâcnire plimbarea de la un ecran la altul sau de la o o gazetă la alta a fantomelor lugubre ale trecutului mai îndepărtat sau mai recent, a cioclilor de vieți și speranțe, a "ex"-ilor de tot felul (președinți, premieri etc.) care dau zilnic verdicte și sentințe, manipulând sau escamotând adevăruri care să le amâne propria condamnare (dacă Justiția noastră n-ar fi ea însăși o amăgire în plus).

Pescuitori în ape tulburi, navetiști ai partidelor politice, propovăduitori ai unor interese obscure, străine de neam și de țară, educați sub pulpana câte unui fost "erou" al serviciilor de informații, astfel de delapidatori ai vieții publice, cu morgă de "eminențe cenușii", ca de-alde Cosmin Guşă sau Lavinia Şandru, care-ți provoacă greață numai când deschid gura, colportează inepții și abjecții pe bandă rulantă, cum ar fi afirmația, făcută cu seninătate în fața opiniei publice și a noastră, care am fost de față acolo, la mitingul pro-Băsescu din Piața Universității, că d-l Guşă, venit probabil ca provocator, ar fi fost întâmpinat și atacat de vreo 200 de mineri înarmați cu bâte, aduși de Băsescu în persoană! O minciună sfruntată, spusă fără nici o rușine, ba chiar cu zâmbetul pe buze, de un obscur lider de partid de buzunar, viitor și insolent candidat la președinție! Acest vârsător de otravă, valet al lui Năstase sau Băsescu, pe care i-a trădat deopotrivă, este citat, invitat, cercetat, ascultat, ori de câte ori este nevoie de cineva care să lovească fără scrupule în foștii lui mentori și "tovarăși de drum".

Cu agresiune sau fără, disprețuim și condamnăm această atitudine a unor reprezentanți ai *mass-media* care aruncă, direct sau prin invitații lor, nu numai praf în ochii opiniei publice, ci și un voal negru asupra întregii bresle a oamenilor de presă (printre care mai sunt încă și unii care-și fac onest și competent meseria).

V. IAMANDI

ABUZURI ŞI MISTIFICĂRI

(urmare din pag. 1)

a poliției (mai ferme la noi, azi ca și ieri, cu sancționarea opiniilor liber exprimate decît cu infracțiunile proprii-zise)! Am avut curiozitatea să consultăm și noi materialele incriminate: nimic altceva decît citate din autorii patristici și din marii teologi și duhovnici români ai secolului XX (Dumitru Stăniloae, Arsenie Boca, Cleopa Ilie, Arsenie Papacioc, Iustin Pârvu etc.). Se pare însă că nu atît critica ecumenismului în sine făcea obiectul acestei necuviincioase nervozități, cît acuzația implicită a unor ierarhi că pun ecumenismul mai presus de dreapta credință.

Și sfînt, și mason?

În fine, integrîndu-se vădit tot în campania „pro-Daniel", ca tentativă de contracarare a acuzațiilor curente de complicitate cu masoneria, în *Evenimentul zilei* din 9 septembrie ne-a fost dat să aflăm, dintr-un editorial succint, că masonii români l-au decretat, prin expunerea „documentată" a Marelui Maestru Viorel Danacu (cu prilejul comemorării lui Florian Pittiș și a altor „frați incorporați în eternitate"), pe Sfîntul Voievod Martir Constantin Brâncoveanu drept... „primul mason român"! E o culme a tupeului sau a ignoranței? Căci pe ce se bazează Marele Maestru în elucubrația sa tendențioasă? Pe faptul că secretarul voievodului, aventurierul italian Antonio Maria del Chiaro, a fost de la un moment dat mason, a înființat o lojă la Galați, în 1734, și apoi o alta la Iași, cu fanariotul Constantin Mavrocordat. Concluzia abruptă a Marelui Maestru Danacu este aceasta: „Deși nu există documente clare, este greu de crezut că Antonio Maria Del Chiaro nu l-a inițiat pe marele domnitor-martir Constantin Brâncoveanu în masonerie", de vreme ce mai târziu "făcea același lucru cu domnitorul Moldovei, Constantin Mavrocordat"! Dar lucrurile nu se opresc aici. Iată corolarul propagandistic: "Putem spune, fără a exagera, că primul român identificat în istorie ca aparținînd masoneriei este drept-credinciosul voievod Constantin Brâncoveanu, canonizat de Biserica Ortodoxă, lucru care demonstrează că masoneria română și Biserica au fost nu doar puncte de sprijin, adevărate coloane ale acestui neam, ci și în perfectă conlucrare. Constantin Brâncoveanu merită deci cinstit nu doar ca un martir al Bisericii drept-măritoare, ci și ca un frate trecut la Orientul Etern"!!!

Acum e de spus că Antonio Maria del Chiaro, fire arivistă și uneltitoare, înclinată să admire la Constantin Brâncoveanu mai degrabă abilitatea politică decît evlavia religioasă (*sapeva pelar la gazzuola senza farla gridare*, "știa să jupoaie oaia fără s-o facă să behăie"), n-ar fi ezitat, desigur, să-l atragă în masonerie, dat totuși cu această condiție minimală: ca masoneria să fi existat pe vremea cînd el era tînăr secretar al voievodului. Or, cît de activ mason ar fi fost italianul mai tîrziu, fapt este că, după toate istoriile autorizate, primele structuri masonice moderne apar în Occident abia la 1717, în vreme ce voievodul român a fost martirizat de către turci la... 1714. Nu trebuie să fii "cu cinci minute mai deștept" decît nimeni ca să cazi de acord că Brâncoveanu nu putea fi inițiat în masonerie înainte ca aceasta să se fi înființat!

Astfel de încercări penibile de a ne face să credem că n-ar exista incompatibilitate între masonerie și Biserică reprezintă tot atîtea sfidări ale adevărului și ale bunului simț elementar. Ca să nu mai spunem că, chiar dacă Brâncoveanu s-ar fi încurcat cu masoneria, moartea martirică pentru Hristos, laolaltă cu toți fiii lui, ar fi răscumpărat acest păcat, ca și altele mai mari sau mai mici, iar sfințenia i-ar fi rămas la fel de indiscutabilă și de străină de interesele electorale ale epigonilor săi grobieni din secolul XXI.

CELE DOUĂ ROMÂNII (VI)

Gabriel CONSTANTINESCU

Nu vom osteni să le îndreptăm atenţia, celor ce vor să afle cauzele reale ale neputinţei României postdecembriste de a ieşi din marasmul moral şi material în care se zbate de 17 ani, spre avertismentele formulate de filozoful francez Jean-François Revel în cartea sa *Le regain démocratique*, apărută în 1992 la Editions Fayard. (iar în traducere românească la Editura Humanitas, în 1995, cu titlul *Revirimentul democraţiei*).

În capitolul „Revoluţii contra Revoluţiei" (sintagmă care caracterizează sugestiv insurecţiile anticomuniste din anul 1989, izbucnite în ţările est-europene subordonate total – ideologic, politic, economic, social şi cultural – Kremlinului), autorul acestui remarcabil studiu face următoarea afirmaţie cu privire la condiţia de bază care trebuie îndeplinită pentru ca procesul de tranziţie de la ordinea comunistă la ordinea democrată să fie încununat de succes. „Comunismul e atât de devastator, încât nu-i de ajuns să ieşi din el ca să scapi de el: trebuie să poţi ieşi inclusiv din toate consecinţele lui".

Or, dacă vecinii noştri ungurii, cehii şi polonezii au reuşit să înfăptuiască condiţia „ieşirii din toate consecinţele comunismului", pentru români această condiţie rămâne încă un deziderat cu şanse îndoielnice de înfăptuire. În ciuda faptului că Uniunea Europeană, printr-un act de mărinimie politică, ne-a târât în rândurile ei, închizând ochii la realităţile româneşti, actuala Românie este încă departe de a îndeplini condiţiile impuse de conceptul de „stat european".

O explicaţie a dificultăţilor întâmpinate de fostele state comuniste în aspiraţiile lor de a se europeniza ne este oferită tot de Jean-François Revel, care, îndreptându-şi privirile spre oamenii cărora le revine sarcina de „a ieşi din toate consecinţele comunismului", face următoarele observaţii privind fapte şi situaţii trăite de noi, toţi cei ce am cunoscut sistemul comunist în toată monstruozitatea lui: „«Revoluţiile contra Revoluţiei» se desfăşoară într-un spital de răniţi grav. Este lupta unor invalizi care încearcă să înveţe din nou să meargă, sau măcar să şchiopăteze. Nu e nicidecum antrenamentul unor campioni porniţi înspre atingerea unor performanţe superioare. Rolul lor e să repare trecutul, nu încă să construiască viitorul. Tragica lor istorie ne învaţă cât de scump se plăteşte aneantizarea libertăţii, fie şi numai pentru câteva decenii".

La sfârşitul anului 1989, „răniţii grav" din bolniţele ideologice ale regimurilor comuniste au găsit resursele vitale şi energia morală pentru a dezlănţui „Revoluţiile contra Revoluţiei", cu intenţia mărturisită „de a repara trecutul". În Ungaria, Cehoslovacia şi Polonia, „lupta invalizilor, care încercau din nou să meargă" a fost încununată de succes. Nu însă şi în România. Un deznodământ diferit, ilustrat prin personalităţile cu valoare de simbol care au preluat demnitatea supremă în stat după prăbuşirea guvernărilor comuniste.

În Ungaria, alegerile cu adevărat libere din anul 1990 au fost câştigate de Forumul Democrat Maghiar, formaţie de centru-dreapta, iar Arpad Goncz, fost deţinut politic, condamnat la muncă silnică pe viaţă pentru participare la revolta anticomunistă din 1956, este ales preşedintele ţării. Similar evoluează situaţia politică din Cehoslovacia. După „revoluţia de catifea", care a avut drept urmare înlăturarea regimului condus de Gustav Husak, omul Moscovei la Praga, în 1990 au loc alegeri libere. Preşedinte al statului este ales dramaturgul Vaclav Havel, unul din principalii iniţiatori ai documentului „Charta 77", critic neobosit al regimului comunist, fapt care i-a atras repetate arestări, precum şi statutul de intelectual proscris, operele sale fiind puse la index. Acelaşi drum va fi urmat şi de Polonia. Confruntat cu aspiraţiile şi presiunile exercitate de populaţie, vârful de lance al aspiraţiei spre libertate fiind sindicatul „Solidaritatea", generalul Wojeich Jaruselski acceptă desfăşurarea de alegeri libere. La scrutinul din iunie 1989, „Solidaritatea" câştigă cvasitotalitatea locurilor din Dietă, iar Tadeusz Masowiecki, unul din conducătorii „Solidarităţii", devine cel dintâi prim-ministru necomunist din Polonia postbelică. Un succes care se va transforma în triumf atunci când, la alegerile prezidenţiale din decembrie 1990, Lech Walesa, preşedintele sindicatului „Solidaritatea", este ales preşedintele Poloniei.

Impresionantul vârtej al „Revoluţiilor contra Revoluţiei", care s-a abătut asupra comunismului est-european, nu a ocolit România. Mai puternic motivată decât Ungaria, Cehoslovacia şi Polonia, din cauza excesivei brutalităţi exercitate de România comunistă, România adevărată nu a întârziat să se ridice împotriva tiraniei. (Cu privire la duritatea şi brutalitatea cu care acţiona aparatul de represiune al României comuniste asupra populaţiei, nu greşim afirmând că, pe alocuri, ele depăşeau chiar tratamentul aplicat de KGB cetăţenilor sovietici.)

Sublimul strigăt ţâşnit din piepturile tineretului român, „Vom murii şi vom fi liberi!", nu a fost o vorbă aruncată în vânt, o lozincă de circumstanţă, ci expresia unei hotărâri grave. Dovada disponibilităţii pentru sacrificiul suprem o constituie faptul că pentru redobândirea libertăţii România adevărată nu a pregetat să verse cu generozitate sânge. Mult sânge, sânge tânăr.

În timp ce Kadar, Husak şi Jaruselski au înţeles că „ceasul comunismului a încetat să mai bată", dementul paranoic Nicolae Ceauşescu şi-a asmuţit haita de câini de pază asupra revoluţionarilor. La Timişoara, Bucureşti, Sibiu, Cluj, Braşov şi pretutindeni acolo unde România adevărată a înfierat prin manifestaţii masive impostura criminală a României comuniste, masele de manifestanţi au fost întâmpinate cu gloanţe trase din armele de foc ale agenţilor inconştienţi din aparatul de represiune, într-o tentativă disperată de a opri cursul firesc al istoriei. Când, pe 22 decembrie 1989, în confruntarea cu o naţiune dezlănţuită, dictatorul a înţeles că a pierdut partida şi încerca să-şi salveze viaţa, fugind spre nicăieri, se părea că România adevărată izbândise. Dar, din păcate, n-a fost să fie aşa. O zdrobitoare victorie, în care triumfase dorinţa de libertate, era transformată peste noapte într-o categorică înfrângere politică.

Eşecul „Revoluţiei contra Revoluţiei" în România se datorează unor cauze multiple, din rândul cărora două au avut o contribuţie decisivă. Pe de o parte, specificul comuniştilor români faţă de tovarăşii lor unguri, cehi şi polonezi; pe de altă parte, interesul Moscovei de a nu pierde şi România din sfera ei de influenţă, aşa cum pierduse fără drept de apel influenţa şi controlul asupra Ungariei, Cehoslovaciei şi Poloniei.

Cu privire la specificul comuniştilor români, este bine să nu se uite că PCR şi-a început ascensiunea după 23 august 1944 cu un efectiv de mai puţin de o mie de membri, mulţi dintre ei alogeni, veniţi din Uniunea Sovietică în furgoanele Armatei Roşii. Şi, de asemenea, nu trebuie să se uite că, în decembrie '89, cei o mie de comunişti de la început deveniseră peste 4 milioane. O creştere ca în basme, în spatele căreia se ascundea un nesfârşit şir de renunţări la principii şi idealuri, un oportunism ruşinos, un colaboraţionism dezgustător, un lichelism de cea mai ordinară speţă şi, nu în ultimul rând, repetate şi odioase acte de trădare.

Dacă nucleul iniţial (cei o mie) era alcătuit din comunişti care credeau nestrămutat în infailibilitatea ideologiei marxist-leniniste, ea constituind sensul existenţei lor, nu tot acelaşi lucru se poate spune despre novicii intraţi în rândurile partidului după preluarea puterii. Cu excepţii nesemnificative, mobilul care i-a determinat pe neofiţi să devină comunişti a fost posibilitatea de a dobândi rapid şi fără eforturi avantaje de ordin material şi ascensiune în ierarhia socială. Cât priveşte zona socială din care au fost recrutate primele contingente de membri de partid, ea a fost periferia societăţii româneşti. (Se încerca crearea unui proletariat – dogma marxistă – din rândurile celui mai autentic şi ireductibil lumpenproletariat.) În cartea sa intitulată *Un risc asumat*, colonelul de Securitate Filip Teodorescu confirmă convingător, între alţii, cele afirmate mai sus: „Eram copil şi apoi adolescent, la Ploieşti, când am cunoscut nemijlocit pe unii dintre cei ce au fost cooptaţi în «Securitate». În copleşitoarea majoritate fără studii, nici chiar studii liceale, abia reuşeau să ţină în mână un stilou. Un asemenea «securist» era vecin de cartier şi îl cunoşteam bine. De profesie era pietrar. Adică repara străzile pavate cu pietre de râu. Om cumsecade, dar atât. Un altul, ţigan din mahalaua vecină, când ajungea acasă îşi scotea cizmele şi uniforma şi ieşea la poartă desculţ, păstrând pe cap numai chipiul cu calotă albastră, gândind probabil, în primitivismul său, că astfel îşi păstrează autoritatea".

Tentaţia de a beneficia de avantajele oferite de puterea discreţionară a regimului comunist nu s-a manifestat numai la drojdia societăţii. În timp ce echipa alcătuită din evreii Chişinevschi, Răutu, Roller, care a condus compartimentul Agitaţie-Propagandă al PCR între 1946-1952, a epurat din viaţa publică şi culturală pe toţi intelectualii suspecţi de anticomunism, mergând până acolo încât le-au aplicat acelaşi regim şi urmaşilor lor, o serie de intelectuali consacraţi au trecut cu arme şi bagaje în rândurile PCR, servind cu zel un regim criminal care urmărea lichidarea totală a României adevărate.

„Numele lui Mihail Sadoveanu îţi vine imediat în minte" – scrie profesorul Ghiţă Ionescu de la Universitatea din Manchester, în remarcabila sa lucrare *Comunismul în România*. „Sadoveanu avusese o binemeritată şi mare reputaţie datând din ultimul sfert de veac. Politic, se aflase întotdeauna în aripa stângă, deşi profitase din plin de pe urma tuturor regimurilor şi guvernelor anterioare din România. Când comuniştii au luat puterea, în chip surprinzător, a consimţit a fi desemnat de ei ca marea şi tradiţionala figură oficială a ideologiei şi literaturii realist socialiste din România şi, încă şi mai surprinzător, a acceptat ca opera să-i fie epurată de simţămintele puternic naţionaliste şi pe alocuri antiruseşti".

Şi „marele prozator" Mihail Sadoveanu nu este un caz izolat de complicitate la nesfârşitul lanţ de crime odioase săvârşite de România comunistă cu scopul mărturisit de a lichida fizic şi moral România adevărată. „Cazul lui George Călinescu, cel mai important critic român" – continuă profesorul Ghiţă Ionescu dezvăluirea flagrantelor acte de colaborare ale unor intelectuali consacraţi cu regimul comunist – „este în anumite privinţe asemănător. La fel este şi cel al unui grup de profesori universitari care, ca şi Sadoveanu, s-au strâns în jurul «Vieţii româneşti» şi au adus servicii prieteneşti partidului, făcând opoziţie vechiului regim. Grupul era condus de Parhon, Stoilov, Traian Săvulescu, Iorgu Iordan şi George Oprescu, cărora, împreună cu mulţi dintre asistenţii şi studenţii lor, li s-au acordat mari onoruri, cu preţul urmării obediente a liniei partidului. (...) Alţi scriitori, care de asemenea serviseră vechiul regim, precum Victor Eftimiu, Zaharia Stancu, Maria Banuş, şi-au adăugat numele lor binecunoscute acestei liste. (...) Chiar oameni care serviseră de pe poziţii înalte în cursul dictaturii regale au fost preluaţi de noul regim, cu condiţia să se încline. Partidul i-a angajat şi s-a folosit de ei din plin. Doi importanţi prozatori cu acelaşi patronimic, Cezar şi Camil Petrescu, au condus acest ciudat grup. Primul beneficiase de o mare reputaţie ca prozator, însă fusese întotdeauna asociat cu grupările politice de dreapta şi fusese directorul ziarului partidului lui Carol al II-lea, într-o vreme când flatarea lui Hitler era nota dominantă a propagandei oficiale româneşti. Poeţi ca Cicerone Theodorescu, Eugen

(continuare în pag. 4)

Jebeleanu, Radu Boureanu şi mulţi alţii au fost şi ei angajaţi în slujba partidului. Mulţi dintre aceştia – îşi încheie profesorul Ghiţă Ionescu rechizitoriul mult prea blând faţă de urâţenia morală a actelor de trădare săvârşite de intelectualii români împotriva României adevărate, pe care firesc ar fi fost să o apere împotriva României comuniste – au aparţinut grupului scriitorilor mai vechi, cu reputaţie antebelică, care s-au arătat dornici de a sluji comunismul. Procedând astfel, chiar cei mai mari dintre ei şi-au întinat reputaţia profesională şi, cu toate că în unele cazuri motivele care i-au determinat să o facă nu erau neapărat dezonorante, n-au mai realizat în domeniul culturii creatoare opere importante: ei au apucat să-i vadă pe mulţi din respectabilii lor colegi zăcând în închisori şi nu au reuşit să schimbe câtuşi de puţin atitudinea brutală a regimului care în esenţă îi disprefuia".

Într-o ordine normală a lucrurilor, raportul dintre ideologie şi puterea politică trebuie să fie cel dintre scopuri şi mijloace. Ideologia oferă scopurile, obiectivele care trebuie realizate, puterii politice revenindu-i sarcina de a le înfăptui. Atât timp cât partidele comuniste nu se află la guvernare, ci doar aspiră la dobândirea ei, primatul ideologiei constituie un fapt de la sine înţeles. Aflaţi în opoziţie sau în ilegalitate, comuniştii nu luptă pentru obţinerea puterii politice ca pe un scop în sine, ci ca pe un mijloc pentru a putea înfăptui obiectivele promise de ideologie. Această ierarhizare firească în relaţia dintre scopuri şi mijloace ar fi fost normal să se păstreze şi după ce comuniştii au ajuns la guvernare. O logică politică pe care însă comuniştii români, într-o condamnabilă şi ruşinoasă proporţie, au nesocotit-o.

CELE DOUĂ ROMÂNII

(urmare din pag. 3)

Ţiganul de la Ploieşti nu a intrat în rândurile comuniştilor ca urmare a unui proces de convertire la un sistem de valori, pe care-l ignora total. Ceea ce l-a convins să devină ofiţer de Securitate nu a fost credinţa într-o idee, ci puterea şi avantajele, mai presus de tot ce visase vreodată, pe care le dobândea o dată cu chipiul cu calotă albastră. La rândul său „marele prozator" Mihail Sadoveanu nu s-a lepădat la bătrâneţe de credinţa strămoşilor săi pentru că, aidoma lui Saul din Tars, ar fi fost străfulgerat de lumina învăţăturii profeţilor Marx, Engels, Lenin şi Stalin, ci pentru a satisface nesăbuite orgolii. Devenea vice-preşedinte al Prezidiului Marii Adunări Naţionale a RPR, vice-preşedinte al Academiei RPR, preşedinte al Uniunii Scriitorilor şi al Comitetului Naţional pentru Apărarea Păcii, şi i se decerna de către Partid titlul de Erou al Muncii Socialiste. Toate acestea în timp ce sute de mii de consângeni ai săi – România adevărată – erau supuşi în temniţe şi în lagăre de muncă forţată unui regim de exterminare. În faţa acestei infamii, ce altceva s-ar putea spune decât cuvintele Ecleziastului: „Deşertăciunea deşertăciunilor, toate sunt deşertăciune".

De-a lungul întregii sale existenţe ca partid de guvernare, politica de cadre a PCR s-a bazat pe un troc: vânzarea conştiinţei prin convertire, chiar dacă numai formală, la ideologia comunistă, contra putere, funcţii şi avantaje materiale. Din această perspectivă, între ţiganul securist de la Ploieşti şi autorul impresionantei evocări a vitejiei răzeşilor din Orhei (în *Neamul Şoimăreştilor*) nu este o deosebire de substanţă: şi unul şi celălalt au acceptat trocul oferit de partid. Consecinţele gestului lor sunt însă profund diferite.

Când se vorbeşte despre crimele comunismului, acestea sunt asociate cu aparatul de represiune, Securitatea, considerată „centrul vital al puterii comuniste". Securitatea a arestat, a schingiuit şi, nu de puţine ori, a ucis români. Securitatea a dictat sentinţele de condamnare împotriva celor care s-au îndârjit să rămână credincioşi idealurilor României adevărate. Securitatea a organizat şi a condus direct criminalul sistem penitenciar, unde au fost asasinaţi mii, multe mii de români, prin tortură, frig, înfometare, muncă forţată şi lipsă de asistenţă medicală. Adică tocmai acel gen de fapte pe care convenţiile internaţionale le incriminează drept „crime contra umanităţii", *crime care nu se prescriu niciodată.*

Dar comunismul nu a ucis numai trupuri, persoane fizice. Pentru existenţa României adevărate, la fel de cumplită şi ucigătoare a fost opera de pervertire şi mutilare a sufletelor. Un fapt pe care nu avem voie să-l trecem cu vederea. Românii au păşit în libertate, în decembrie '89, cu sufletele schilodite de sistemul comunist, cu povara celor 4 milioane de membri ai Partidului Comunist şi cu o intelectualitate modelată în spiritul şi după canoanele ideologice marxiste. O situaţie dramatică, la originea căreia se găseşte actul de trădare al acelui numeros contingent de intelectuali care a acceptat, din capul locului sau mai târziu, trocul cu Partidul Comunist.

Să nu uităm că, timp de o jumătate de veac, România adevărată a fost agresată tocmai de cei care ar fi trebuit să-i cultive valorile şi să-i apere integritatea. De la grădiniţa de copii până la terminarea universităţii, românilor li s-au inculcat, cu perseverenţă de „picătură chinezească", preceptele ideologiei marxiste. În cultura românească – şi, cu precădere, în şcoala românească – filozofia marxistă a fost impusă ca deţinătoarea adevărului absolut. Principalele ei linii de forţă, ateismul, lupta de clasă, dictatura proletariatului şi internaţionalismul proletar, au fost tot atâtea arme îndreptate împotriva României adevărate, în intenţia mărturisită de a o lichida. Şi nu se poate spune că strădaniile acestor adevăraţi „ucigaşi de suflete" nu au avut succes, chiar dacă acesta nu a atins proporţiile scontate. Un important segment din actuala populaţie a ţării, alcătuit din persoanele asupra cărora „ucigaşii de suflete" au acţionat din plin, pe toată durata formării lor, poartă încă sechele ale ticălosului proces de îndoctrinare forţată.

O comparaţie între rolul jucat de intelectualii români şi intelectualii unguri, cehi şi polonezi în activitatea de comunizare a ţărilor lor este de departe defavorabilă intelectualităţii româneşti. În Ungaria, majoritatea covârşitoare a intelectualilor a participat activ la revolta anticomunistă din anul 1956, înecată în sânge de tancurile sovietice. Eşecul nu le-a frânt însă aripile. Ei au ştiut să se impună în faţa regimului Kadar, obţinând tolerarea unor acţiuni culturale neortodoxe. Datorită lor au luat fiinţă universităţi volante, în activitatea cărora preceptele ideologiei oficiale erau ignorate, şi tot datorită lor a înflorit o bogată literatură samizdat. Dar chiar şi în învăţământul oficial rigorismul ideologic nu era nici pe departe atât de sufocant ca în învăţământul românesc. Consecinţa benefică a acestui climat de liberalizare culturală a fost crearea unei pături de intelectuali tineri, nesclerozaţi în tiparele desuete ale filozofiei marxiste, şi care, după prăbuşirea comunismului, s-au integrat fără dificultăţi în spiritul democraţiilor europene.

Un proces similar va avea loc în Cehoslovacia, unde intelectualii au respins hotărât socialismul de tip sovietic. Ei se vor găsi în primele rânduri ale sprijinitorilor „Primăverii de la Praga", iar intervenţia în forţă a Uniunii Sovietice, care a înţeles să combată ideile cu ajutorul tancurilor, le va radicaliza atitudinea. Respingând cu hotărâre comunismul, intelectualitatea cehă se va grupa în mişcarea „Charta 77", al cărei document programatic va fi semnat de peste o mie de scriitori, artişti, oameni de ştiinţă şi politicieni reformişti. Datorită lor, în 1989 „Revoluţia contra Revoluţiei" din Cehoslovacia va fi o „revoluţie de catifea", integrarea în structurile euroatlantice producându-se ca un fapt firesc.

Abandonaţi de aliaţii occidentali, alături de care luptaseră eroic la sfârşitul celui de-al doilea război mondial polonezii şi-au văzut ţara ocupată de Armata Roşie şi transformată în feudă a Moscovei. Un statut pe care nu l-au acceptat niciodată, intelectualii găsindu-se întotdeauna în primele rânduri ale acţiunilor de contestare a comunismului. În 1956 şi-au exprimat sprijinul faţă de cardinalul Wyszynski, capul Bisericii poloneze, internat de guvernul comunist prosovietic pentru atitudinea sa demnă şi sfidătoare. În acelaşi an, intelectualii polonezi au condamnat represiunea împotriva revoltei populare de la Posen, înecată în sânge de trupele de ocupaţie sovietice. În anul 1968 au loc mari mişcări antisovietice studenţeşti. Intelectualii vor condamna reprimarea lor. În anul 1970, în oraşele de la Marea Baltică, au loc greve, reprimate sângeros. Protestele intelectualilor nu întârzie. În 1976 au loc mari mişcări de protest provocate de scumpirea peste măsură a preţurilor la alimentele de bază. Conducătorii protestelor sunt arestaţi şi condamnaţi la ani grei de temniţă. Este momentul în care intelectualii polonezi nu se mai limitează la simple proteste, ci acţionează politic, întemeind „Comitetul pentru Apărarea Muncitorilor", care în anul următor îşi va schimba denumirea în „Comitetul pentru Autoapărare Socială". Înfiinţarea sindicatului „Solidaritatea", în anul 1980, a oferit intelectualităţii poloneze prilejul de a se angaja plenar în lupta împotriva comunismului. Prezenţa intelectualilor polonezi în prima linie a acestei încrâncenări istorice a fost cel mai potrivit şi convingător răspuns dat Uniunii Sovietice că tentativa de a desfiinţa Polonia exterminându-i elitele (în martie 1940, la ordinul lui Stalin, la Katyn au fost asasinaţi 4.500 de ofiţeri, iar în alte lagăre peste 26.000 de civili şi militari polonezi!) a fost un eşec total şi o pată de neşters pe chipul hidos al comunismului.

Această sumară trecere în revistă a rolului jucat de intelectualii maghiari, cehi şi polonezi în lupta naţiunilor lor împotriva tentativei de a fi desfiinţate în numele conceptului de „internaţionalism proletar" ne obligă să fim sinceri cu noi înşine, recunoscând că intelectualii români, într-o covârşitoare proporţie, au trădat România adevărată, servind interesele României comuniste. Ar fi însă o greşeală gravă dacă am simplifica un complex proces istoric prin această constatare. În spatele unei intelectualităţi lipsite de vlagă, România adevărată s-a opus cu înverşunare procesului de comunizare condus direct de agenţii Kremlinului. Consecinţele interesului deosebit manifestat de Moscova faţă de România sunt cunoscute. În anul 1956 rezistenţa anticomunistă din România era lichidată. Temniţele şi lagărele de muncă forţată măcinau fără cruţare aspiraţiile şi viaţile celor care cutezaseră să se opună comunismului.

Dar marea agresiune împotriva României adevărate nu ia sfârşit prin lichidarea primului val de rezistenţă. O dată cu prezentul, trebuia lichidat şi viitorul: o sarcină care a revenit „ucigaşilor de suflete" care, prin instituţiile de învăţământ, educaţie şi cultură, au reuşit, în cele patru decenii de regim comunist, să transforme populaţia ţării din fiinţe normale în creaturi modelate după modelul golemic al lui *homo sovieticus*. Aşa se explică faptul că astăzi o bună parte din segmentul populaţiei cu vârsta cuprinsă între 30 şi 70 de ani, adică persoanele asupra cărora „ucigaşii de suflete" şi-au exercitat din plin nefasta profesiune, se dovedesc incapabile să se adapteze şi să contribuie la instaurarea unui climat moral, social, politic şi economic sănătos. În sufletele oamenilor stăruie încă ecourile ideologiei comuniste, procesul de eliberare de acest nedorit balast fiind încă departe de a se fi desăvârşit. O constatare pe care mulţi refuză să o accepte, dar pe care, din păcate, realităţile vieţii de zi cu zi o confirmă.

Privind astăzi, la 17 ani de la consumarea „Revoluţiilor contra Revoluţiei", chipul României, suntem obligaţi să-i dăm încă o dată dreptate lui Jean-François Revel: „Comunismul e atât de devastator, încât nu-i de ajuns să ieşi din el ca să scapi de el: trebuie să ieşi inclusiv din toate consecinţele lui". Or, România adevărată se zbate încă în încercarea de a ieşi din consecinţele comunismului, rezultatele fiind departe de ceea ce ar fi trebuit să fie o împlinire. Iar viitorul, atât cât se poate omeneşte anticipa, nu pare deloc unul pe măsura aşteptărilor...

(Va urma)

SPERIETOAREA ŞI MODELUL

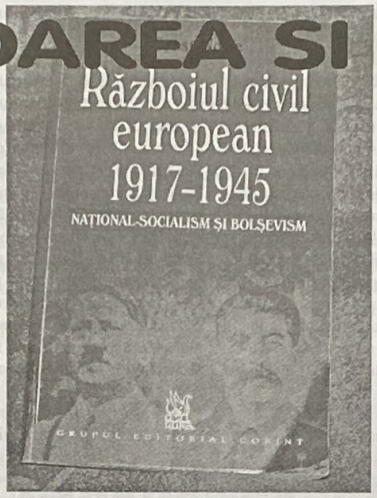

(Marginalii la Ernst Nolte, *Războiul civil european: 1917-1945. Naţional-socialism şi bolşevism*, Ed. Runa/Grupul Ed. Corint, Bucureşti, 2005)

I. Potrivit accepţiunii curente, războiul civil este un conflict armat purtat între facţiuni sau segmente ale populaţiei din cadrul aceleiaşi entităţi politice (regiune, ţară, imperiu). Unii autori, deşi consideră războiul civil ca un conflict de o violenţă susţinută şi de durată, nu consideră definitorie manifestarea acestei violenţe prin acţiuni militare. Titlul monumentalei lucrări a istoricului german Ernst Nolte, preluând într-o manieră mai largă canoanele definiţiilor de dicţionar, propune, pentru istoria recentă a vechiului continent, paradigma războiului civil.

De ce război *civil*? Şi de ce război civil *european*? De ce război civil european între 1917-1945? Cu toate că, pentru perioada analizată, autorul arată că nu se poate vorbi de război civil ca de o situaţie care ar caracteriza uniform vechiul continent în totalitatea lui, ea lipsind, bunăoară, în ţări precum Franţa şi Anglia, el justifică titlul acesteia prin câteva argumente ce pot fi schematizate astfel: i) chemarea la revoltă armată împotriva sistemului capitalist de către un partid internaţionalist, cel bolşevic, care luase puterea în Rusia în 1917. „Dacă o grupare puternică incită la război civil, atunci se creează, în mod necesar, o situaţie de război civil, chiar dacă lupte sângeroase nu au loc imediat sau permanent." (p. 15); ii) faptul că, din 1922, o dată cu intrarea în scenă a partidului fascist, în Italia, şi, unsprezece ani mai târziu, a celui naţional-socialist în Germania, au existat încă două partide cu fundamentare ideologică, orientate spre războiul civil, care anexaseră societatea şi statul scopurilor lor, dispuneau de simpatizanţi şi adepţi în multe ţări; iii) preluarea puterii în toate cele trei cazuri, de către grupări care impuseseră societăţii unipartitismul, se făcuse „după modelul războiului civil"(pp.15-17).

În această perspectivă, seria de războaie civile propriu-zise: războiul civil rus (1918-1920), tulburările sociale (greve, revolte, revoluţii) cu care acesta a contaminat la sfârşitul Primul Război Mondial, ţări ca Germania (Republica Sovietelor din Bavaria 1919, războiul civil din 1923), Ungaria, Bulgaria, Estonia, chiar şi România, războiul civil spaniol (1936-1939), războiul civil grec început în 1944, războiul civil din Italia, 1943-1944, nu ar fi fost decât accesele acute ale unei stări de suspiciune şi adversitate latentă inoculate de ideologia exclusivistă a noilor formaţiuni politice, ca şi cum prin diseminare propagandistică acestea şi-ar fi creat mediul favorabil invadării corpului social. „Dacă duşmănia reciprocă a acestor două partide-state, care s-au considerat în orice caz partide ale războiului civil, a fost ceva serios şi nu doar o relicvă din perioada de început, pe jumătate uitată, a *muncii de construcţie paşnică*, atunci ea trebuia să se transforme, la un moment dat, într-un război interstatal, care să poarte concomitent trăsăturile esenţiale ale unui război civil internaţional" (p.18).

II. Ernst Nolte vede motorul acestei serii cu totul speciale de războaie civile, nu atât în „psihologia intereselor", cât în „emoţiile fundamentale" caracteristice grupurilor mari de oameni: „... revoltă, mânie, tristeţe, ură, dispreţ, teamă dar şi entuziasm, speranţă, credinţa într-o misiune măreaţă" (p. 29). „De astfel de emoţii fundamentale au fost puse în mişcare în 1917 masele de soldaţi ruşi, care se temeau că vor fi nevoiţi să-şi jertfească fără rost vieţile într-un război deja pierdut; astfel de emoţii fundamentale i-au motivat însă în Italia şi Germania şi pe ofiţeri, voluntari şi burghezi, care ştiau foarte bine cum se procedase în Rusia cu cei asemenea lor. Tot de emoţii fundamentale au fost animate mai târziu nucleele active ale partidelor comuniste şi fasciste, deşi în rândurile lor intrase o masă enormă de oportunişti, indivizi mânaţi de interese şi chiar de infractori de drept comun." (p. 30). Astfel încât, autorul abordează evenimentele generate de cele două mişcări extremiste ale secolului XX ca „o istorie a sentimentelor fundamentale şi a evoluţiei lor ideologice" (*ibid.*). Prin urmare, cauzele determinante ale acestei serii de războaie civile, nu ar diferi structural faţă de cele ale războaielor religioase din trecut; fundamental diferit este faptul că pasiunile acestea devastatoare sunt însufleţite şi ghidate de ideologie şi nu de religiozitate *stricto sensu*, mai mult, că ele pot fi dezlănţuite şi controlate pentru a manipula indivizii şi masele în vederea atingerii unor scopuri precise. Pentru că tocmai pasiunile sunt „materia primă" a specialistului în arta magiei şi a manipulării, teoretizată de Giordano Bruno în *De vinculi in genere*[1]. Maeştri ai manipulării, şefii bolşevici cunoşteau perfect această tehnică. În octombrie 1920, Zinoviev explicase binevoitor adversarilor regimului că „...se înşală amarnic atunci când se plâng de naivitatea maselor, deoarece „...«aşa-numita credinţă naivă, religioasă a maselor proletare» este «în realitate *cel mai important factor revoluţionar al istoriei lumii*»"[2]. La instrumentalizarea patosului naţionalist al unui leton din garda care îl păzea, apelase cu dibăcie şi Lenin, în octombrie 1917, pentru a se elibera[3]. Ca şi cum ar fi urmat întocmai recomandările lui Bruno, manipulatori de teapa lui Lenin reuşeau atât de bine în manevrele lor de dezbinare a claselor şi a grupurilor etnice şi pentru că, personal, erau *imuni* la acest tip de eros. Fanaticii internaţionalismului proletar îşi reprimă sentimentele naţionale! Şi nu se identifică nici măcar cu clasa în numele căreia dezlănţuie acapararea puterii. Ca profesionişti ai „magiei intersubiective", sunt planificatori minuţioşi ai jocului pe tabla de operaţii, şi-au extirpat orice pulsiune afectivă care le-ar încurca socotelile. Ei calculează mutările şi utilizează subiecţii şi evenimentele ca pe nişte piese ale jocului de putere ce trebuie câştigat. De importanţa reprimării sentimentelor, a „ruperii legăturilor", era deja conştient un precursor al leninismului, Cernîşevski[4]. Regimul de viaţă ascetic şi autocontrolul eroului cărţii lui, trimit direct la restricţiile prescrise de Bruno operatorului magic. Hitler, la rândul lui, era vegetarian şi distant în raporturile cu sexul opus, neîncurajând legăturile amoroase.

Or, interesul şi noutatea analizei lui Ernst Nolte asupra celor două totalitarisme, este că ia foarte serios în calcul aceste „imponderabile", propunând ca itemi explicativi „chei" precum: pasiuni, contrapasiuni, contraideologie, credinţă, interpretare - concept care mi se pare capital în carte, deoarece însăşi ideologia a fost definită de unii autori ca *interpretare*: „sistem de interpretare permiţând justificarea unei situaţii sociale şi permiţând puterii politice de clasă să se perpetueze" (p. 6), sau: „...ideologia ca falsă conştiinţă, ca interpretare spontan sau conştient denaturată a realităţii"[5]. „Ce trebuie să înţelegem prin ideologie?" se întreabă, la rândul lui, Alain Besançon. „Există o definiţie sovietică a ideologiei sovietice. Ea se prezintă drept conformă marxismului. Ideologia desemnează, în sens larg, ansamblul ideilor şi al operelor de civilizaţie elaborate de clasa dominantă şi, sub influenţa acesteia, de o societate de clasă dată. În sens restrâns, ea este *un sistem de interpretare* permiţând justificarea unei situaţii sociale şi permiţând puterii politice de clasă să se perpetueze" (*op. cit.*, p. 6, subl.mea).

Într-adevăr, dacă revoluţia bolşevică destructurase corpul social, *interpretând*, în spiritul exclusivismului marxist, faza istorică în curs, ca o luptă de clasă nemiloasă, în care burghezia trebuia să dispară[6] pentru a face loc erei proletarului, fascismul şi, apoi, naţional-socialismul, au apărut ca *reacţie* la ceea ce, aceste mişcări de tip nou, pe care le-au perceput ca „molimă" (p. 96), „ciumă în Rusia" (p. 98), „tuberculoză rasială a popoarelor" (p. 99). De asemenea, au interpretat ideologia bolşevică drept o subversiune, pentru a atrage ţara lor pe calea servituţii economice şi militare. „Într-o primă sinteză, se poate spune că bolşevismul a fost pentru naţional-socialism, în acelaşi timp, o sperietoare (*Schreckbild*) şi un model (*Vorbild*)" (p. 28). Primordialitatea bolşevismului faţă de fascism, pe care o subliniază atât de apăsat autorul, nu este, în acest joc de cuvinte, atât temporală, cât tipologică. Naţional-socialismul s-a constituit prin opoziţie la bolşevism, ceea ce nu l-a împiedicat să-i preia metodele, depăşindu-l în fanatism în unele privinţe: „...*exagerarea* este trăsătura fundamentală a oricărei ideologii şi...este inevitabilă tocmai atunci când o ideologie dă naştere unei contraideologii". (pp. 20, 25), după cum „Contrareforma presupune Reforma" (p. 20)[7].

Faţă de haosul şi anarhia în care erau aruncate toate ţările atinse de virusul revoluţionar, fascismul şi nazismul s-au impus într-o societate dezorientată, tocmai pentru că *nu se mai regăsea în nici o reprezentare despre sine*. Vechea reprezentare fusese „demascată" de marxism ca simbol al „egoismului de clasă", al intereselor personale şi de grup. În aceste condiţii, noile partide, constituite în centre de iradiere ideologică, s-au remarcat prin efortul de *înnoire* a reprezentării de sine a societăţii, printr-o infuzie de entuziasm care a ajutat-o să depăşească punctul mort al paraliziei economice unde o aduseseră lanţul nesfârşit de greve şi manifestaţii. Schimbând premisele, ideologii naţional-socialişti au postulat: în realitate, confruntarea lansată de partidele marxiste nu ar fi fost un război de clasă, ci o confruntare (veche de când lumea) *a raselor*. Prin bolşevism, iudaismul şi-ar fi luat revanşa faţă de situaţia marginală a evreului în spaţiul european şi germanic. Acum, argumentele sunt întoarse împotriva celor care le inventaseră; bolşevismul este „demascat", la rându-i, ca instrument al dominaţiei rasei iudaice, exclusă de secole din cultura europeană. Urmează, cu necesitate, că rasa germanică trebuie să-şi ia, la rându-i, revanşa. Şi pentru a demonstra că nu este cu nimic mai prejos de iudaism, că are rădăcini mai adânci decât „poporul lui Israel", i se caută originile în străvechea „rasă ariană", pe care o fabricaseră teoriile etno-lingviştilor din secolul XIX. Noii fabricanţi de „mituri" (Rosenberg, Horbiger) încep să-i caute tradiţii de nobleţe aristocratică, pentru a-i restaura „puritatea originară".

(continuare în pag. 6)

[1] Opus analizat de I. P. Culianu în *Eros şi magie în Renaştere 1484*, Ed. Nemira, Buc., 1994, mai ales pp. 136-141. Erosul privit ca „legătură" magică, şi deci ca principal agent al manipulării, în multiplele lui subspecii, dintre care credinţa (şi cu atât mai mult credulitatea) este numită de Bruno „legătura legăturilor" (*vinculus vinculorum*).

[2] Ernst Nolte, *op. cit.*, p. 87 (subl. mea).

[3] Stimulat de dezbaterea din anexa cărţii lui Nicu Gavriluţă, *Culianu, jocurile minţii şi lumile multidimensionale*, Ed. Polirom, 2000 (în special intervenţia lui Liviu Antonesei, p. 176), am făcut câteva referiri la inteligenţa diabolică cu care artizanii Revoluţiei au acţionat ca adevăraţi operatori magici în câmpul puterii prin intermediul pasiunilor, în cartea mea *În nada maeştrilor. Încercări de mitanaliză*, Ed. Vremea, Buc., 2005, pp. 215,217-219.

[4] Alain Besançon, *Originile intelectuale ale leninismului*, Ed. Humanitas, Buc., 1993, p. 114.

[5] Concepţia filozofului şi sociologului german de origine maghiară Karl Mannheim (cf. *Dicţionar de filozofie*, Ed. Politică, Buc., 1978).

[6] Ca şi o „specie" depăşită pe scare evoluţiei, răpusă de una mai puternică! Karl Kautsky: „Bolşevicii s-au lăsat dominaţi de o psihoză de masă şi de aceea au interpretat calitatea socială de *burghez* ca pe una biologică, împotriva căreia s-au ridicat cu sălbăticia şi brutalitatea mişcării muncitoreşti de început". (Nolte, *op. cit.*, p. 94). Vezi apelativele din registrul zoologic aruncate victimelor şedinţelor de „demascare": „hiene", „lupi turbaţi", „vipere lubrice", „păduchi".

[7] În privinţa surselor conceptelor de substanţă etnică a unui popor, de patrie şi rasă, Alain Besançon a indicat referinţe precise pentru a stabili că, dacă romantismului i se impută degenerări naţionaliste, din seva aceluiaşi romantism german s-au alăptat şi slavofilii, deci şi naţionalismul rus, nu numai cel german (*op. cit.*, pp. 51, 67, 69).

(urmare din pag. 5)

Situând bolşevismul în descendenţa capitalismul liberal, naziştii responsabilizau, pe de o parte, burghezia liberală „decadentă" pentru neputinţa de a se opune morbului marxist, pe de alta, evreii pentru ruinarea bunăstării poporului german (*cf.* p.101). În anii de după Primul Război, la ordinea zilei erau opinii şi îndemnuri ca cel al lui Alfred Rosenberg: „...ciuma bolşevică va distruge şi Germania, dacă nu i se [va] opune..., o *concepţie germană despre lume*" (pp. 98-99, subl. mea). Pentru a o contracara, liderii naţional-socialişti vor opune marxismului o „învăţătură înflăcărată şi generatoare de pasiuni» despre cauzele dezastrului contemporan, provenite dintr-o istorie îndepărtată. (p. 101). Discursul din 28 iulie 1922 al lui Hitler, unde se referă la „căutşele poleite ale rasei jidoveşti", care ar sufoca viaţa economică naţională, formulează, cu maximă acurateţe remediul acestei situaţii, asumându-şi cu un instinct sigur, dar explicit, postura manipulatorului social, ca şi cum ar fi avut sub ochi îndreptarul lui Bruno: „Or, acest proces nu va avea sfârşit decât dacă, dintr-o dată, se ridică un om din rândul maselor pentru a prelua comanda, găsindu-şi alţi tovarăşi de luptă şi alţi admiratori în vâltoarea pasiunilor înfrânate până atunci *şi pe care le dezlănţuie împotriva viclenilor*"[8] (subl.mea). Un exemplu de aplicaţie practică în marele joc al manipulării patimilor omeneşti. Pe de altă parte, conştient sau nu, va acţiona ca promotor al *concilierii claselor* (vezi fragmentul de discurs din 1921, citat de Nolte la p. 100), avertizând asupra „exterminării intelectualităţii" prin bolşevism.

„Se părea că partidul contradictaturii, opus războiului civil, nu putea să câştige pentru sine, numai din ameninţarea la adresa Germaniei sau din actualitatea exemplului rusesc, nici o *contracredinţă adevărată*, nici o *contrapasiune copleşitoare*, *care să fi fost la acelaşi nivel cu credinţa şi pasiunea duşmanului*. Cu totul altfel a văzut Hitler. Pe el îl mâna dorinţa extraordinară de a găsi o cauză fundamentală, un element provocator, un vinovat, iar pe acest vinovat l-a descoperit în *evreu*." (p. 101, subl. mele). Se poate spune că, într-un

SPERIETOAREA SI MODELUL

fel, a „inventat" evreul ca sursă a exploziei sociale, aşa cum Marx arătase sursa capitalului în „mamonismul" evreilor. „Antisemitismul era...o *interpretare*...şi făcea posibilă descătuşarea unei *contrapasiuni* fanatice..." (p. 102, subl. mea), focalizarea energiilor risipite printr-o nouă „lentilă" ideologică, capabilă să repare ţesuturile societăţii rupte de ideologia luptei de clasă a internaţionalismului marxist. O dată câştigând adeziunea acesteia, în scurt timp naţional-socialismul va face uitată, componenta internaţionalistă a bolşevismului din spaţiul german[9].

III. În anii tulburi de la cumpăna deceniilor 3 şi 4, când ideologia marxistă şi exemplul viu al unui stat „al muncitorilor şi ţăranilor", seduseseră, pe fondul gravei crize economice a Germaniei, o parte semnificativă a societăţii, şi formaţiunile de stânga se întăreau de la un scrutin la altul, comuniştii ajungând să deţină 100 de locuri în Reichstag în noiembrie 1932 (p. 35), partidul naţional-socialist se constituise prin opoziţie nu atât la discursul de stânga, cât la cel internaţionalist, care punea în pericol unitatea şi potenţa economică a ţării. Oricât ar părea de ciudat, formaţiunea cu care Hitler urma să ajungă la putere prin alegerile din 5 martie 1933, Partidul Naţional-Socialist al Muncitorilor din Germania, era una cu o puternică componentă de stânga, atât ca doctrină, pretabilă unei adeziuni de masă, cât şi ca mentalitate a membrilor. Mulţi dintre aceştia, inclusiv figuri de vază, activaseră, la începutul anilor '20, în grupări comuniste. Mai mult, azi poate părea scandalos, în orice caz şocant, să pui sub ochii publicului larg faptul frust că primul proiect de exterminare totală a evreilor a venit din partea unui partid de stânga, Partidul Reformator Social-German, prin „Rezoluţiile de la Hamburg", încă din 1899. E drept, un partid german, dar – contradicţie „inexplicabilă" – de stânga[10].

Treptat, atenţia s-a concentrat pe fortificarea morală a poporului şi pe combaterea propagandei marxiste-bolşevice, astfel încât s-a uitat că însuşi partidul hitlerist avea ascendenţă doctrinară şi cadre cu genealogie social-democrată, socialistă sau chiar bolşevică. „Naţional-bolşevismul" era, acum, perceput ca un pericol biologic, şi numai virajul către anti-bolşevism a Partidului Naţional-Socialist, după 1923-1924, a putut face să treacă pe plan secund, apropierea de nume cu „naţional-bolşevismul" şi componenta pur socialistă a doctrinei. Obiectivele de atunci ale unor organizaţii ca „Liga Antibolşevică", sau organizaţia cetăţenească Escherich, era: „combaterea bolşevismului şi a *naţional-bolşevismului*, respingerea acţiunilor care urmăresc *demoralizarea* poporului" (p. 97, subl. mele). Iar când, în spatele acestei propagande, a fost identificat vinovatul în persoana evreului, antisemitismul, cuprinzând ca o *febră* Germania, vechile *tovărăşii* ale naţional-socialismului au fost uitate, precum şi tinereţea socialistă a führerului: „Walter Laqueur chiar a afirmat că, în anii de după război, la Hitler n-ar fi existat absolut deloc antibolşevism" (p. 99). În orice caz, ce vedea rău în marxism, mai târziu, Hitler nu era partea socială a doctrinei, ci „sfăşierea naţiunii" promovată de internaţionalismul acestuia (p. 38). „Astfel, naţionalismul simplu..., a fost pus între timp să se confrunte cu adversari atât de mulţi şi de puternici, încât [Hitler] a fost nevoit să caute o bază mai puternică, respectiv *rasa germanică*. În felul acesta, burghezia şi naţionalismul s-au îndreptat oarecum împotriva lor înseşi şi au produs o doctrină antiburgheză şi antinaţională, ce a putut astfel să se situeze în acelaşi plan cu marxismul" (pp. 101-102).

La prima vedere deconcertantă (deoarece trece în interogaţie şabloanele de manual, care au fixat stânga şi dreapta în monolite vechi şi ireductibil adverse), diorama istorică restaurată cu minuţiozitate de Ernst Nolte printr-un tip de investigaţie comparatist-sincron, utilizând aparatul critic ca un reglaj fin al descrierii, tot mai complexă pe măsură ce sursele se stratifică, este una complexă, dinamică, vie şi paradoxală, rezultantă a unei încrucişări de ideologii, credinţe, pasiuni care au condus la războaie, lupte de stradă şi atrocităţi. Autorul abordează pas cu pas interferenţele tot mai complicate dintre cele două ideologii care s-au întrecut în a se prezenta ca panacee doctrinare infailibile la problemele omului, şi raportul fiecăreia dintre ele cu liberalismul democratic (iniţial de stânga şi opus aristocraţiei): bolşevismul (ca „erezie" marxistă) şi fascismul/nazismul (ca reacţie de semn contrar faţă de ideologia luptei de clasă), dar izvorât din aceeaşi ideologie stângistă, egalitară, anti-capitalistă şi anti-burgheză. De fapt, ar fi banală constatarea, dacă pe istorici nu i-ar reţine teama de a nu părea anti-democraţi şi de a nu da apă la moară curentelor anti-democratice de azi, că atât bolşevismul şi naţional-socialismul, cât şi, înaintea acestora, liberalismul de stânga, din secolul XIX, sunt doctrine care s-au formulat *şi* ca reacţie împotriva aristocraţiei, toate trei generând şi intensificând masificarea.

În sprijinul principalei concluzii vine şi afirmaţia lui Eric Hobsbawm, istoric, alminteri, de filieră marxistă, care „...admite fără rezerve teza conform căreia ascensiunea dreptei radicale... a fost «un răspuns la pericolul – de fapt şi la realitatea – unei puternice revoluţii sociale... şi în special la Revoluţia din octombrie şi a leninismului»... «Fără aceasta, nu ar fi existat fascism»"[11].

Într-o formulare sintetică, publicistul Traian Ungureanu, readucând în câmpul conştiinţei publice româneşti „vecinătatea problematică a Rusiei", aminteşte rezultatele cu care s-a soldat presiunea ei ideologică în Europa. „Ea începe, pentru timpurile moderne, în 1917, când revoluţia bolşevică aduce la putere extremismul comunist şi distruge, în următorii 10-15, ani centrul politic european. De la sfârşitul anilor '20 e clar că politica de centru nu mai are nici o şansă, în Europa. Ea se prăbuşeşte, sub presiunea extremismelor de stînga şi de dreapta. Primul încearcă sau pretinde că încearcă să răspundă «pericolului bolşevic», al doilea visează şi conspiră la sovietizarea republicilor şi monarhiilor burgheze europene. Acest ciclu a dat istoria europeană a secolului XX: fascismul şi nazismul, al doilea război modial şi războiul rece"[12].

IV. Raportul paradoxal dintre cele două mişcări totalitare s-ar putea lăsa explicat de acel model logic şi dialectic, în care termenii nu se mai opun radical, ireconciliabil, ca în relaţia A : non-A, ci în care, cum observa Noica[13], contradicţia este unilaterală. Model analizat de Sergiu Al-George din perspectiva filozofiei indiene: „...mişcarea dialectică nu se face între termeni absolut contradictorii, dialectica nu este bazată pe totala disimilitudine ci, dimpotrivă, ea se realizează între termeni din care unul este în aceeaşi măsură similar şi disimilar celuilalt."[14] Aşa cum, polaritatea supremă a metafiziciii indiene se face nu între realitatea supremă şi ceea ce o neagă în mod radical, ci între Brahman ca transcendenţă nemanifestată şi manifestarea lui; aceasta, fiind numai o ipostază, *contrazice* transcendenţa absolută, cea dincolo de orice determinaţie (cf. *ibid*., p. 157).

Transpus în relaţia studiată de Nolte, fascismul-nazismul ar constitui termenul care, eclozat din magma mişcărilor de stânga, se defineşte prin opoziţie la comunismul bolşevic, fără fi, prin asta, mai puţin asemănător, în ideologie, metode şi efecte. La polul opus, marxismul bolşevic, ca purtător al celei mai intransigente ideologii socialiste, „înglobează" nazismul prin caracteristicile de fond: ambele au ideologie şi comportament totalitare, baze de mase, adversitate faţă de burghezia liberală, moştenesc antisemitismul marxist, ambele instrumentează pasiuni puternice pentru obţinerea şi păstrarea puterii, iar exercitarea acesteia se soldează cu efecte similare. Numai ca părţi inseparabile ale aceleiaşi paradigme poate fi explicată apariţia şi *noutatea* situaţiei create de polaritatea lor. Spectrul revoluţiei bolşevice a funcţionat, pentru o parte a societăţii germane, concomitent ca „sperietoare" (semn negativ, de respingere) şi ca „model" (semn pozitiv, de atracţie). De aici, trăsăturile (funciar) comune, dar şi diferenţele (ireductibile).

Mai mult, în preajma şi spre sfârşitul celui de-al doilea Război Mondial, după cum constată Nolte, între cele două regimuri totalitare se petrece un simptomatic „schimb de caracterisitici" ideologice: sub dictatura vicleană a lui Stalin, bolşevismul se „naţionaliza", Uniunea Sovietică îndreptându-se astfel spre o ţară „naţional-socialistă" (p. 405), Armata Roşie reintroducea gradele superioare şi raporturile ierarhice, în timp ce, dimpotrivă, în Wermacht avansa „nivelarea" (pp. 402-403), Hitler însuşi năzuind la crearea „ofiţerului revoluţionar" (p. 472), fascinat de modelul comisarului politic (p. 408). În plan social, Goebbels cerea patronilor să fie „reprezentanţi ai poporului german" (p. 407) şi „desfiinţarea privilegiilor" (p. 408). Disprețul faţă de propria naţiune şi fascinaţia pentru adversar a mers până acolo încât personaje cheie ale regimului nazist, Bormann şi Mueller (şeful Gestapoului) ajungeau să considere „sistemul bolşevic ca pe un sistem totalitar mai bun şi mai reuşit" (p. 471).

Un transfer spectacular şi reciproc suferă şi modul de raportare la propriul popor: dacă, în 1917, „Lenin şi Troţki...considerau poporul rus un simplu material pentru planurile lor", în 1945 Hitler (care promisese la început că va servi numai patriei germane) „repudia poporul german, ca material necorespunzător, iar Stalin îl lăuda pe cel rus" (p. 410). Prin urmare, chiar dacă, „la origine, naţional-socialismul nu a fost...niciodată un socialism, adică o mişcare determinată în principal de motivele unei dispute interne de clasă, ci a fost un naţionalism social de tip fascist..." (p. 406), şefii naziştii, în frunte cu Hitler, „erau tentaţi tot mai mult să renunţe la fascismul radical în favoarea unui regim... la fel de radical în interior ca şi bolşevismul", ajungând în situaţia de a-şi urmări politica externă „cu brutalitate revoluţionară" (p. 407).

Florea TIBERIAN

---

[8] Kimberley Cornish, *Evreul din Linz. Wittgenstein, Hitler şi lupta lor secretă pentru spirit*, Ed. Nemira, Buc., 2007, pp. 67-68.

[9] În fond, hitlerismul este un stalinism cu semn inversat; dacă troţkismul a fost internaţionalismul comunist, stalinismul, un comunism „naţionalizat", naţional-comunism, cam acelaşi raport se poate stabili în Germania între spartachişti, comunişti, pe de o parte, şi naţional-socialişti, naţional-bolşevici pe de alta.

[10] Vezi cuvântul înainte al istoricului Florin Constantiniu la lucrarea lui Nolte (ed. cit., p. 6).

[11] *Ibid.*, p. 499, *apud* E. H., *Das Zeitatler der Extreme. Weltgeschichte des 20 Jahrhunderts*, 1995.

[12] *Filmul lui Ivanţoc – ce am văzut*, comentariu din 5 Iunie 2007 pe blogul ziarului *Cotidianul*.

[13] Vezi fraza introductivă din *Devenirea întru fiinţă*, paragrafele *Ethosul neutralităţii* şi *Ethosul orientării*. De asemenea, în *Scrisori despre logica lui Hermes* (în special scrisorile 2 şi 3).

[14] *Arhaic şi universal. India în conştiinţa românească*, Ed. Herald, Buc., f. a., p. 163.

LUCRAREA ÎMPĂRĂTEASCĂ A OMULUI ÎNTRU BISERICĂ

Biserică este un cuvînt de origine greacă şi s-a dat o frumoasă explicare plămădirii lui, plămădire datorată Sfîntului Împărat Constantin cel Mare, unul dintre acei oameni *providenţiali* prin care lumea s-a deschis dobîndirii unor noi forme, cu totul extraordinare, forme pentru care dimensiunile erau gata rînduite de Dumnezeu, dar pe care oamenii au fost cei învestiţi a le alcătui potrivit cuprinderii de care sînt în stare. Sfîntul Constantin a răsucit împărăteşte lumea ca s-o temeluiască apoi pe unica Piatră Unghiulară ce o putea *sus*-ţine. Sfîntul Constantin, căruia vorba evanghelică de "omul împărat" i se potriveşte atît de bine, şi-a făcut în modul cel mai propriu steag din numele lui Hristos şi scut din Crucea Sa, iar întru aceasta a dobîndit nu doar o izbîndă împotriva duşmanilor imediaţi, ci a pus început unor felurite izbînzi personale şi sobornicesti. El şi-a asumat simbolic creştinismul – iar *simbolic* nu are aici conotaţia ilicită şi mondenă a actualităţii noastre, căci pe atunci omul ştia bine că gestul ritual poate înseamna moarte sau viaţă, pierzanie ori mîntuire – într-o vreme cînd creştinii adunau o minoritate foarte restrînsă şi nu doar lipsită de orice forţă politică, ci prigonită cu o intensitate pe care doar dimensiunea mistică a vrăjmăşiei o poate explica deplin. Aşa încît împăratul nu poate fi suspectat că din calcule socio-culturale, ori de alt soi, *ar fi mizat pe creştinism*. Nu a fost o inspiraţie administrativă de moment, ci o insuflare pentru care Constantin cel Mare s-a învrednicit pe termen lung să fie primitor profund, rodnic şi în nici un caz formal, iar existenţa sa, interesantă atît pentru hagiograf, cît şi pentru istoric, poate fi o piatră de încercare pentru oricare dintre aceştia, şi fiecare are a lua seama la perspectiva celuilalt pentru a nu se sminti.

S-ar zice că, după două veacuri de prigoniri şi de jertfe, creştinii se întîlneau cu un împărat roman atipic, o minune de împărat, care făcea ca lucrurile să înceapă a merge parcă de la sine. Sau s-ar putea constata că, invers, acest împărat, întîlnindu-se cu cei ce se aflau pe linia martirilor, îşi dobîndea sfinţirea cîrmuirii prin harul biruinţei lor. Dar cel mai cu socoteală este să credem că a operat o reciprocitate ori, mai bine zis, o împreună-lucrare căreia fiecare din cele două elemente, unul duhovniceşte fondator şi altul de imperială consacrare, i-au fost indispensabile.

Aşa a fost că, în anul 325, în urma Sinodului ecumenic de la Niceea, sub Constantin cel Mare, creştinismul a devenit religia oficială a imperiului, iar astfel stînd lucrurile, cultul creştin, care căpătase libertatea încă din anul 313, prin Edictul din Milan, avea să dobîndească o anvergură pentru care, brusc, erau de trebuinţă mult mai multe lăcaşuri. Or, deşi s-ar fi putut lua cu comoditate măsuri de largă aplicare prin care templele deja clădite să fie puse la dispozitia creştinilor, ei, cu sensibilităţi îndelung forjate şi cu o adîncă dreptate probată martiric, au refuzat să slujească lui Hristos pe foste altare păgîne. Acesta a fost contextul în care administraţia imperială a hotărît să dea creştinilor clădirile în care funcţiona *basileus oikia*.

Basileus oikia, casa împăratului, era un fel de judecătorie. Un loc unde, prin delegaţie, se exercita atributul imperial al judecăţii. Denumirea se va fi potrivit de minune creştinilor, căci, la urma urmei, în casa aceasta intra abia acum adevăratul Împărat şi Judecător, personal şi atotputernic. Magistratul dregător era înlocuit de preotul slujitor. În *casa împăratului* oamenii veniseră ---să caute o dreptate raţională, dar în *casa Împăratului* veneau să ceară o milă negîndită. Nu mai zoreau să reclame, ci să mulţumească. Nu să pretindă în baza vreunui drept, ci să cerşească din pricina unei slăbiciuni. O simetrie atît de complexă şi de evidentă se oglindea în aceste ziduri încît numele trebuia să o cuprindă. Aşa că *basileus oikia* a devenit, prin contragere, *basilica*, iar pe româneşte a ajuns *biserica*, pe filiera lui *besearica*, din limba veche.

Biserica mai este *împărătească* şi pentru că oricare membru al ei are, printr-o bună imitare, o sarcină împărătească, deoarece, aşa cum fiece creştin este dăruit cu o preoţie universală, el este investit şi cu o dregătorie împărătească universală. Părintele Arsenie Boca ne avertizează să nu nădăjduim că după moarte vom intra în Împărăţia pe care nu am trăit-o în această viaţă. Este acea Împărăţie cerească de care Hristos le spunea ucenicilor că a şi venit şi în care, de bună seamă, nimeni nu se poate purta altcumva decît împărăteşte. Hristos Domnul, Aristocratul prin excelenţă, Pantocratorul, ne cheamă să ne purtăm aristocratic în toată vremea şi în tot locul, pe cînd uzurpatorul caută să ne deturneze măcar la o comodă şi cotidiană ciocoială – care, atenţie, nu e calitativ diferită de suficienţa mitocăniei.

Aşadar creştinul are o indiscutabilă însărcinare imperială, care este îndreptată în orice caz faţă de sine, în sensul că *imperium*, ca atribut al puterii sale, a fost dat pentru a face un supus chiar din sine. Un supus al lui Dumnezeu. Căci pe noi înşine şi toată viaţa noastră trebuie să le dăm lui Hristos Dumnezeu, Care ne cheamă la El ca pe nişte prieteni, iar singura cale de a onora prietenia cu Împăratul este aceea de a ne preface şi noi în împăraţi.

Fiind deodată *imperator* şi supus, cîrmuitor şi cîrmuit într-o singură persoană ce nu are absurda pretenţie a autonomiei, creştinul posedă toate datele ca să recunoască dreapta socotinţă şi să nu fie tiranic. Or, exerciţiul echilibrului interior îl face cel mai potrivit locuitor al cetăţii pentru obţinerea echilibrului general, lucrare la care, pe potriva puterii fiecăruia, orice creştin este, de asemenea, chemat, căci el nu are numai a nu strica, ci mai cu seamă a restaura şi a împlini. *Imperialitatea* lui este, deci, şi lumească. Este de trebuinţă crestinului să aibă îndrăzneala de a determina cetatea să măsoare cu măsurile lui Hristos. Unii pe alţii lui Hristos să ne dăm. La extreme, creştinul va livra anonim exemplul personal, sau va interveni făţiş în dregătorie, pentru a îngrădi ori deschide social.

Sfinţii Împăraţi Constantin şi Elena

Sfîntul Împărat Constantin, urmat de alţi împăraţi, regi, voievozi, şi mai ales de feluriţi slujbaşi, dintre care unii au şi fost recunoscuţi ca sfinţi, a dat pildă că *politica* este o îndeletnicire ce a putut fi făcută cu tărie creştinească şi, cînd s-a cerut, jertfelnic.

Coborînd în inevitabila istoricitate, vom vedea cum comunismul şi evenimentele imediat anterioare au aşezat România într-o poziţie oarecum asemănătoare celei de dinaintea epocii constantiniene. Este vorba de o istorie penitenciară, dar nu numai, aproape nestudiată încă, într-o Românie cu o proporţie de puşcăriaşi politici mai mare decît în orice altă ţară comunistă, cu excepţia URSS, şi cu singura rezistenţă armată însemnată împotriva comuniştilor. În închisoare şi în munţi, o seamă de creştini s-au prefăcut în moaşte. Represiunea comunistă a reuşit fără rest să-şi impună sistemul economic, social şi – de prea multe ori, din păcate – pe cel psihic. Dar într-un singur loc loviturile sale au căzut neputincioase, adică tocmai acolo unde prietenii Împăratului, ei înşişi duh domnesc, au rămas cu obstinaţie în îndătinarea lor, indiferent de chinurile suferite, de moarte, ba chiar în pofida căderilor cumplite, din care au prilejuit lumii dovada că există recuperare. Sarea pămîntului, puţintică, aşa cum o fi fost, nu s-a stricat.

Acest neam enigmatic stă astăzi încă în proximitatea unei mari acumulări mistice anterioare. Ca întotdeauna, însă, este de trebuinţă o *con*-lucrare care să dea folos cîştigului duhovnicesc. Toate semnele par să indice un făgaş bine aşezat în care alunecarea face progrese implacabile. Dar, altminteri, strict formal, istoria se repetă, aşa că, oricît de descurajantă ar părea situaţia, pînă cînd ceasul celei de-a doua veniri nu va fi vremuit încă, omul istoric are a lupta "lupta cea bună", fără să las a se strecura în inima sa gîndul viclean al abandonului social. În măsura în care românul va izbuti – şi asta în scurt timp, căci întîrzierea este deja mare, iar afinitatea sufletească se va dilua, ataşamentul sufletesc de taină rămînînd definitiv irealizabil – să adauge darului său şi lucrării sale mijlocirea sfinţeniei recente a martirilor neamului, adică a aproapelui său mistic, el va putea împărăţi cum se cuvine, smerit şi cu putere, în orice proporţii, şi va despica istoria, făcînd largă cale către poarta cea strîmtă a mîntuirii. Iar dacă va face dimpotrivă, el va face pierdut talantul pe care o succesiune nu întrutotul explicabilă de evenimente i l-a îngropat în ţărîna pe care astăzi încă se încăpăţînează să nu o lucreze. Şi va rămîne o slugă leneşă şi obedientă în cele rele, pe care, venind, Împăratul o va arunca "în întunericul cel mai din afară, unde va fi plîngerea şi scrîşnirea dinţilor".

Se cere, prin urmare, o întoarcere în răspărul modelor zilei, o reînnodare cu nevoinţa şi vrednicia pilduitorilor nedepărtaţi, o curată acordare în registru duhovnicesc, care să nu fie nici ispititoare pentru o schismatică reformă, dar nici ridicol formalistă în tuşe vetust inutile, şi care, cu îndrăzneală bărbătească şi temeinicie raţională, să dărîme idolii stricăcioşi şi să afle forme potrivite şi cuviincioase pentru *rezidirea măsurii imperiale*.

Iar dacă aşa ceva nu va să fie acum la îndemîna poporului român, e de nădăjduit ca măcar să nu îşi mai ucidă prinţii duhovniceşti pribegiţi în chiar ţara lor, care, ignoraţi de lume, vor fi înaintemergătorii unui neam ce, cu ajutorul lui Dumnezeu, se va primeni, poate, vreodată, *altă* dată...

Lucian D. POPESCU

O APARIȚIE DE EXCEPȚIE

De curând a apărut, la Editura Marist din Baia Mare, vol. VII din ciclul *Brazii se frâng, dar nu se îndoiesc* al regretatului, aprigului și neînvinsului luptător anticomunist Ion Gavrilă Ogoranu, strămutat la cele veșnice în primăvara anului trecut.

Acest nou volum lărgește considerabil cunoașterea uneia dintre cele mai dramatice epopei din istoria românilor: cea a luptelor și rezistenței armate anticomuniste românești din regiunea Munților Apuseni.

De data aceasta volumul este scris și cu contribuția substanțială a doi eminenți cercetători din cadrul CNSAS, Ebis Neagoe-Pleșa și Liviu Pleșa, cuprinzând, pe lângă comentariile autorilor, și un număr însemnat de documente din arhivele CNSAS.

Mulți istorici – nu mai vorbim de opinia publică neavizată – minimalizează aceste acțiuni ale rezistenței anticomuniste din România, cu toate că ele au fost de o amploare mult mai însemnată decât în restul fostelor țări comuniste.

Așa cum arată Ion Gavrilă Ogoranu în „Cuvântul înainte" al volumului, Securitatea, într-un raport din 1959, dădea un număr de 1196 de grupuri și organizații pe care le-a distrus. Prin urmare, era vorba de zeci de mii de oameni de pe întreg cuprinsul țării. Chiar și numai din punct de vedere cantitativ, rezistența anticomunistă constituie un capitol important din Istoria României.

Mișcările de rezistență armată anticomunistă au început de fapt imediat după 23 august 1944, în Bucovina și Moldova de Nord, ca o reacție la actele de jaf, crimele și barbaria trupelor sovietice. În anii următori aceste mișcări s-au extins și în alte părți ale țării, constituindu-se în grupuri și organizații, sub diferite denumiri: Mișcarea Națională de Rezistență, Mișcarea Anticomunistă din România Ocupată, Haiducii lui Avram Iancu, Gărzile Iuliu Maniu, Sumanele Negre, Graiul Sângelui și multe altele, despre care în decursul anilor s-au scris sute de articole și studii, precum și zeci de volume, chiar dacă nu întotdeauna de către profesioniști ai istoriografiei.

Se pune întrebarea: care a fost cauza acestor acțiuni și ce a determinat zecile de mii de români să ia calea codrilor, a munților și a altor ascunzișuri, iar pe alte zeci de mii de români să-i ajute și să-i sprijine, moral și material?

Privite în ansamblu și cu obiectivitate, evenimentele care s-au derulat pe scena românească de după 23 august 1944 au fost un răspuns eroic la impunerea cu forța de către ocupantul sovietic în viața politică a țării a unui grup de comuniști de multe ori străini de țară și neam, ale căror scopuri anticreștine și antinaționale erau bine cunoscute. În acest sens, mișcările naționale de rezistență pot fi explicate ca o firească reacție datorată stării de spirit a poporului, pentru care ființa națională, tradițiile, credința, proprietatea și suveranitatea statului erau valori sacre, la care comuniștii urmau să atenteze. Încă de la început, intențiile comuniștilor au fost destul de clare și, pe măsură ce-și consolidau pozițiile, deveneau din ce în ce mai agresive, mai ales după ce au impus condamnarea așa-zișilor „criminali de război" și „vinovați de dezastrul țării".

Astfel, comuniștii au început cu restructurarea armatei, prin scoaterea din rândurile ei a cadrelor care nu acceptau colaborarea cu ocupantul sovietic, cu restructurarea Academiei Române, prin excluderea aproape a tuturor oamenilor de cultură și știință autentici, a învățământului de toate gradele, și în special a celui universitar, a justiției, precum și a altor instituții-cheie ale statului.

Țăranilor li s-au impus cote de produse agricole ce trebuiau predate statului, de multe ori peste puterile lor de producție, însoțite în paralel de acțiunile de colectivizare forțată a agriculturii.

A urmat apoi, în 1947-48, desființarea Partidelor Național-Țărănesc, Național-Liberal și Social Democrat, cu arestarea și condamnarea la ani grei de închisoare a principalilor conducători, precum și abdicarea forțată a Regelui Mihai.

Tot în 1948 a avut loc naționalizarea micilor și marilor întreprinderi industriale și comerciale, precum și scoaterea în afara legii a celei mai mari comunități religioase din România după Biserica Ortodoxă, și anume a Bisericii Unite, care la acea dată număra peste 1.700.000 de credincioși. Acest act samavolnic a atras după sine arestarea înalților prelați și a sute de preoți și credincioși greco-catolici.

Dar cea mai mare acțiune de represiune a fost arestarea miilor și zecilor de mii de legionari, începând din 14/15 mai 1948, și condamnarea lor la multe sute de mii de ani grei de închisoare, după îndelungate anchete mistificatoare, cu schingiuiri și maltratări de tot felul, deoarece pentru comuniști legionarii erau cei mai dârji adversari.

Și atunci mulți dintre cei care au scăpat de vânătoarea furibundă a Securității, și care s-au opus măsurilor draconice luate de aceasta, au luat drumul codrilor, munților și ascunzătorilor de tot felul, încadrându-se sau constituindu-se în diverse organizații sau grupuri de rezistență, pentru a aștepta timpuri mai bune spre a se răfui cu ocupanții sovietici și cu slugile lor. Și de ce să nu recunoaștem că mulți și-au pus nădejdea în presiunile pe care le vor exercita anglo-americanii asupra sovieticilor pentru a se retrage în granițele lor, sau a unui conflict armat între aceștia, urmând să ne eliberăm de sovietici și de comuniști *și* cu sprijinul acestor organizații și grupuri de rezistență interne, care dispuneau de ceva armament. Dar n-a fost să fie așa, totul reducându-se, în cele din urmă, la așa-zisul „război rece" (împins până spre sfârșitul anilor 80), perioadă în care Securitatea a reușit să lichideze toate organizațiile și grupurile de rezistență.

De menționat este faptul că aproape toate aceste organizații și grupuri de rezistență erau formate din generali, ofițeri și subofițeri deblocați (sau chiar activi), din diferiți intelectuali (profesori, chiar și universitari, învățători, preoți, avocați), din studenți și chiar elevi, dar și din țărani sau muncitori; iar ca orientare politică, din mulți legionari, țărăniști, liberali, dar și din oameni fără apartenență la vreun partid.

Și acum, după ce am schițat sumar împrejurările și cauzele acestor acțiuni, să vedem cum s-au desfășurat acestea în regiunea Munților Apuseni, pentru a căror anihilare comuniștii au folosit sute de ofițeri de Securitate și Miliție, precum și sute de soldați din trupele de Securitate. Faptele sunt descrise cu lux de amănunte în volumul VII al acestei cărți atât de sugestiv intitulate *Brazii se frâng, dar nu se îndoiesc.*

Să amintim că cel mai activ și mai bine organizat grup descris în carte a fost cel al maiorului deblocat Nicolae Dabija (care își avea adăpostul în Muntele Mare din Munții Apuseni), caracterizat de Securitate ca o „bandă subversivă, teroristă, politică și paramilitară" sub denumirea de „Frontul Apărării Naționale", al cărui obiectiv era ca atunci când va avea un efectiv mai mare de cel puțin 100 de oameni, să dezarmeze batalioanele de vânători de munte din Abrud și Câmpeni și să le determine, cu ajutorul unor ofițeri dușmani ai regimului, să treacă de partea lor. De asemenea, s-a pus problema atacării închisorii Aiud, pentru eliberarea deținuților politici. În ambele cazuri, însă, lipsa de oameni și armament a împiedicat punerea planurilor în aplicare, la care s-a adăugat și precipitarea evenimentelor, prin trădarea partizanilor de către maiorul Oniga, omul infiltrat de Securitate în grup. În urma acestei trădări, în dimineața unei zile de la începutul lunii martie 1949, grupul a fost înconjurat de masive trupe de Securitate și, după lupte crâncene, soldate cu morți și răniți de ambele părți, grupul Dabija a fost înfrânt, mulți membri fiind arestați. Puținii scăpați din încercuire, ca maiorul Dabija și alții, au fost prinși și arestați ulterior.

După anchetele bestiale de la Securitatea din Cluj și Sibiu, 7 dintr-un prim lot de 24 luptători au fost condamnați la moarte și executați prin împușcare în Cimitirul Central din Sibiu, în dimineața zilei de 29 octombrie 1949. Cei 7 luptători executați atunci au fost: maiorul Nicolae Dabija, Onea Titus, Scridon Ioan, Opriță Gheorghe, Mihălțan Traian, Rațiu Augustin și Boltea Silvestru.

Ulterior au urmat și alte procese ale luptătorilor legați de grupul Dabija, condamnați la moarte și executați, sau condamnați la ani grei de închisoare, dar executați ulterior de Securitate, cum a fost cazul țăranului Petre Mărgineanu din Obreja, al lui Simion Moldovan, student din Blaj, și al multor altora, după cum se poate vedea în paginile acestei cărți.

În loturile maiorului Dabija, precum și în alte loturi legate de „Frontul Apărării Naționale", au fost condamnați la moarte, la închisoare pe viață sau la diferite termene circa 190 de luptători din rezistență sau de sprijinitori ai acestora.

Grupul Maxim Alexandru (legionar, frate cu Virgil Maxim). descris în această carte, care a activat de asemenea în această regiune, avea ca scop, în cazul izbucnirii unui conflict între anglo-americani și Uniunea Sovietică, să înlăture autoritățile comuniste (primării, posturi de miliție) și să instaleze în zonă o conducere anticomunistă, să amenajeze terenuri pentru aterizarea anglo-americanilor și să elibereze deținuții politici de la Aiud și Gherla. Și acest grup, format din 103 luptători, a căzut în aceleași împrejurări ca și grupurile Dabija, toți membrii prinși fiind de asemenea fie condamnați la moarte și executați, fie condamnați la pedepse cu închisoare pe diferite termene, sau morți în lupte.

Despre Grupul Ștefan Popa și Moldovan (ambii legionari, morți în luptă) Securitatea a obținut puține informații. Grupul a acționat clandestin în comunele din județul Alba, având aceleași țeluri. Și acest grup a fost condamnat în mai multe loturi, 45 luptători și sprijinitori fiind executați sau închiși pe diferite termene, iar alții murind în lupte.

Grupul fraților Șușman (tot legionari) a activat și a supraviețuit în satele din regiunea Munților Apuseni, până în 1957-58, căzând și ei în cele din urmă în mâinile Securității, după de au așteptat ani de zile ivirea unor momente prielnice spre a intra în acțiune pentru înlăturarea regimului comunist. Acest grup era constituit din 80 de luptători și sprijinitori, toți arestați și condamnați – unii la moarte, alții la ani grei de închisoare.

Grupul Cornel Deac – Nicolae Moldovan, compus din 26 luptători și sprijinitori, majoritatea plugari, a activat în regiunea Dealu Mic, în vederea

☛

recrutării de noi membri. Dar şi ei au fost prinşi şi condamnaţi, în mai multe loturi, în anii 1956-57.

Grupul Ionescu-Diamandi a activat în zona comunelor Iora, Băişoara, Muntele Băişorii, Agrişi, Şchiopi şi altele din Munţii Apuseni. Acţiunea acestui grup a fost asemănătoare cu a grupurilor Dabija, urmărind de asemenea înlăturarea regimului comunist în cazul unei conjuncturi favorabile. Grupul se compunea din circa 90 de luptători şi elemente de sprijin, toţi fiind arestaţi treptat de către Securitate, fie prin trădare, fie prin diverse capcane, şi condamnaţi la ani grei de închisoare.

Am prezentat în rândurile de mai sus numai grupurile mai importante ale mişcărilor de rezistenţă din regiunea Munţilor Apuseni, descrise în paginile acestei cărţi. Nu lipsite de importanţă sunt însă şi grupurile mai mici, precum cele ale fraţilor Macavei (ucişi în lupte), al lui Pascu Cornel (ucis în luptă) sau al fraţilor Spaniol (legionari) din Aiud.

Spaţiul acordat unei prezentări de carte nu ne permite să intrăm în prea multe amănunte, cititorii urmând să le găsească în acest interesant volum.

Pentru ca volumul să fie cât mai sugestiv, este însoţit pe parcurs de 285 reproduceri după fotografiile unor luptători, grupuri de luptători, ascunzători şi adăposturi, aşa-zise „corpuri delicte" şi hărţi ale unor regiuni unde au activat diferitele grupuri şi organizaţii ale rezistenţei din Munţii Apuseni.

De asemenea, la sfârşitul cărţii sunt cuprinse scurte biografii ale circa 340 luptători ai rezistenţei anticomuniste, mulţi condamnaţi la moarte şi executaţi, sau executaţi fără judecată (cum a fost cazul studenţilor Eugen Pintea şi Axente Păcuraru), sau căzuţi în luptele cu Securitatea.

Ceilalţi, condamnaţi la mulţi ani de închisoare şi executându-şi pedepsele la închisorile Aiud, Gherla, Jilava, Canalul Morţii, Periprava, Balta Brăilei şi altele, au fost supuşi unui regim de exterminare prin înfometare, frig, muncă forţată, bătăi, fără asistenţă medicală, încât mulţi au murit, fiind aruncaţi în gropi individuale sau comune fără cruci la căpătâi, ca atâtea mii de deţinuţi politici. Cei care au supravieţuit calvarului au fost eliberaţi în 1964, dar urmăriţi şi supravegheaţi îndeaproape de Securitate.

Urmează apoi scurte biografii ale circa 190 ofiţeri de Securitate, subofiţeri şi magistraţi militari, implicaţi în arestările, anchetările şi condamnările luptătorilor din rezistenţa anticomunistă din Munţii Apuseni. Amintim doar pe câţiva dintre aceşti vinovaţi de crime împotriva conştiinţei şi umanităţii: Colonel Dulgheru (Dulbergher) Mişu, Colonel Gheorghe Crăciun, Colonel Ioan Cleju, Sublocotenent Mihai Gore, Colonel Mihai Kovacs, Maior Emerich Mate, Sublocotenent Victor Nistor, Colonel Mihai Patriciu (Mihai Grunsperger), General maior Gheorghe Pintilie (Pantiuşa Bodnarenco), Procuror militar Ovidiu Teodorescu. După nume, originea unora este cât se poate de clară. Toţi aceştia au patronat sau au instrumentat anchetele bestiale şi barbare asupra arestaţilor, uneori luni de zile, aplicând cele mai sângeroase metode: bătăi, schingiuiri, nopţi întregi de anchetă fără somn, apă sau mâncare, în poziţii greu de imaginat.

Iar după evenimentele din 1989, toţi aceşti călăi au trăit şi mai trăiesc bine, fără să fie traşi la răspundere, ba unii dintre ei au fost înaintaţi în grad şi alţii s-au lansat în afaceri de-a dreptul scandaloase, pe spinarea poporului pe care l-au batjocorit timp de 45 de ani. Pe când diferitele categorii de luptători şi opozanţi anticomunişti au fost după 1989 – şi sunt şi astăzi – trataţi cu dispreţ sau indiferenţă.

Înainte de încheiere, mă întreb şi vă întreb: oare toate aceste crime, terori şi persecuţii, cu scopul de a distruge din temelii anumite categorii şi colectivităţi umane, sociale şi politice, nu au constituit un adevărat genocid? Căci ce este altceva genocidul, ca şi holocaustul, decât *exterminarea sistematică,* în întregime sau în parte, a unor colectivităţi? Iată câteva exemple de astfel de forme de teroare cu scop exterminator:

- menţinerea în lagărele sovietice, contrar normelor şi reglementărilor internaţionale, a circa 150.000 de prizonieri români, după 23 august 1944, timp de 3-5 ani, mai mult de jumătate fiind exterminaţi în aceste lagăre, cu aprobarea tacită a comuniştilor români;
- deportarea a peste 50.000 de etnici germani, majoritatea femei, în URSS, de unde mulţi nu s-au mai întors;
- desfiinţarea unor partide politice, arestarea şi condamnarea membrilor lor la moarte sau închisoare, numai pentru faptul că aveau alte ideologii şi programe decât cele ale partidului la putere;
- colectivizarea forţată, prin desfiinţarea proprietăţii private, distrugând în acest mod o categorie de oameni gospodari care îşi iubeau pământul cu sfinţenie, iar peste 80.000 de ţărani fiind aruncaţi în închisori, cum de altfel a mărturisit-o însuşi Gheorghe Gheorghiu-Dej;
- scoaterea în afara legii a Bisericii Greco-Catolice, cu arestarea prelaţilor, preoţilor şi credincioşilor şi condamnarea lor la ani grei de temniţă;
- condamnarea la moarte şi ani grei de închisoare a zeci de mii de membri ai Mişcării Legionare (al cărei întemeietor, Corneliu Zelea Codreanu, prevăzuse încă din 1922 pericolul comunist);
- deportarea a peste 60.000 de bravi bănăţeni în Bărăgan, în scopul distrugerii lor, pentru faptul că, având gospodării prea frumoase, contraveneau politicii comuniste de uniformizare a celor harnici cu cei leneşi.

Dar cum scrie Marius Oprea în „Argumentul" la cartea *De ce trebuie condamnat comunismul*, „suferinţa nu se poate cuantifica, pentru că nu există unitate de măsură, ci doar urme în suflete, pe trupuri şi morminte". Iată de ce trebuie condamnat comunismul nu numai moral, ci şi penal, ca un regim în care dispreţul faţă de om, de credinţele sale, de lege, abuzul şi crimele au fost la liberul arbitru, aşa cum reiese şi din cartea amintită.

Volumul 7 din ciclul *Brazii se frâng, dar nu se îndoiesc*, prezentat sumar în aceste rânduri, precum şi alte cărţi care descriu asemenea epopei dramatice, nu trebuie să lipsească din marile biblioteci, trebuie studiate de toţi profesorii de istorie şi de un public cât mai larg, ca să se cunoască acest fragment important din istoria României.

Şi poate un regizor se va gândi să realizeze nişte filme după aceste epopei adevărate. Nu de altceva, dar ne-am plictisit să revedem mereu filme cu aşa-zişii ilegalişti comunişti, care n-au existat în realitate, ci numai în imaginaţia unor regizori ca Sergiu Nicolaescu şi alţii de teapa sa.

Ilie BERGHEZAN
AFDPR – Sibiu

MONOGRAFIE VALERIU GAFENCU

Părintele Moise de la Oaşa, după o muncă de cercetare de mai mulţi ani, a definitivat o consistentă monografie închinată vieţii şi personalităţii lui Valeriu Gafencu, "sfântul închisorilor". Avem ştire că volumul, scos sub egida Editurii Reîntregirea, a Arhiepiscopiei de la Alba Iulia, a ieşit deja de sub tipar, cuprinzând, pe lângă studiul monografic respectiv, şi paginile de versuri şi proză rămase de la Valeriu Gafencu, adevărat *corpus filocalic contemporan*. Cartea a apărut cu binecuvântarea Î. P. S. Andrei Andreicuţ. Se înţelege că, imediat ce cartea ne va parveni, vom scrie pe larg despre ea în paginile *Punctelor cardinale*.

COMEMORARE LA MISLEA

În ziua de 8 septembrie, de marele praznic al Naşterii Maicii Domnului, a avut loc la Mislea, ca în fiecare an, pomenirea femeilor mucenicite în închisoarea care a funcţionat acolo pe vremea regimului comunist. Totodată, s-a făcut parastas şi pentru vrednicul de pomenire părinte Constantin Voicescu, la rândul său fost deţinut politic, căruia i-a fost dat să-şi sfârşească viaţa, în urmă cu 10 ani, chiar pe drumul de întoarcere de la Mislea, unde slujise şi predicase întru pomenirea camaradelor de luptă şi suferinţă. Au fost prezente la faţa locului foste deţinute politice, precum şi tinere călugăriţe şi surori, întărind convingerea că, în ciuda indiferenţei dureroase a publicului mai larg, există încă suflete veghetoare, care duc mai departe credinţa şi idealurile României adevărate.

URMEAZĂ AIUDUL...

Pe 14 septembrie, de Înălţarea Sfintei Cruci, sunt aşteptaţi din nou la Aiud supravieţuitorii temniţelor comuniste şi urmaşii celor martirizaţi acolo şi în toate temniţele de pe cuprinsul României, precum şi toţi cei care doresc să aducă omagiul lor cruciaţilor secolului XX. Cu acest prilej participanţii vor putea, între altele, să intre şi în posesia recentei monografii închinate luptătorului şi mărturisitorului exemplar care a fost Valeriu Gafencu. Personalul monahal care veghează în coasta monumentului – ctitorit de un grup de foşti luptători anticomunişti, în frunte cu regretaţii Gheorghe Brahonschi, Anghel Marcu şi Eugen Goga – este deja pregătit să-şi primească oaspeţii.

APEL REDACŢIONAL

Îi rugăm insistent pe abonaţii din ţară şi din străinătate care nu şi-au achitat abonamentul pe anul în curs să aibă înţelegerea şi bunăvoinţa de a o face cât mai repede cu putinţă. Altminteri ne vom vedea siliţi, cum n-am mai procedat decât în mod excepţional până acum, să sistăm expedierea abonamentelor respective.

Reînnoim apelul din luna iunie: ajutaţi-ne să ducem până la capăt măcar acest al XVII-lea an şi să nu încheiem ruşinos ceea ce am realizat onorabil până acum, cu şi pentru Dvs.!

SUFLETUL ROMÂNESC ÎNTRE RĂSĂRIT ŞI APUS

"CÂND ŢI SE ÎNTÂMPLĂ CEVA NEPLĂCUT, ÎN OCHII ALTORA SE ŢESE DESPRE TINE O ICOANĂ NEPOTRIVITĂ FIINŢEI TALE; CÂND TU INSUŢI, JUDECÂNDU-ŢI CARENŢELE, AJUNGI SĂ TE ÎNDOIEŞTI, ÎNTOARCEREA LA RĂDĂCINILE FIINŢEI, LA IZVOARE, *AD RADICES*, ESTE UN MIJLOC TERAPEUTIC..." MIRCEA VULCĂNESCU

II. RĂSĂRIT ŞI APUS. PNEUMA ŞI PSYHE

(Urmare din numărul trecut)

DISTĂNŢĂRI TEOLOGICE. Nu se poate spune cu precizie când au apărut primele semne ale distanţării Apusului de Răsăritul creştin. Unii cercetători văd începutul acestui proces foarte devreme, în secolul III d. Hr., şi chiar mai timpuriu. Se pare că fundamentele catolicismului nu s-au aşezat la Roma, ci în Africa, sau mai precis în Cartagina. După majoritatea specialiştilor, primele semne apar la Tertulian, Ciprian şi abia mai târziu la Augustin.

De la **Tertulian** se obsearvă un moralism legalist bazat pe teoria meritului, care după Dan Zamfirescu [1] e *„prima piatră aşezată la temelia sufletului occidental"*. Tot el îi concepe pe creştini ca pe o *Militia Christi*, ca pe o armată luptând sub un steag. Cât de uşor se poate trece de la lupta interioară, duhovnicească, la cea exterioară a sabiei...

Morala lui Tertulian este foarte severă [2]. El susţine că există păcate care se pot ierta şi păcate care nu se pot ierta. Adulterul şi desfrâul fac parte din păcatele care nu se pot ierta. În acest sens, el se ridică împotriva unei dispoziţii a Papei Calist de a se ierta păcatele de divorţ şi desfrâu. Recomandă voalul pentru fecioare, nu numai în Biserică, ci şi în afara ei; crede că trebuie evitat orice contact cu păgânii, chiar şi cel cultural. Compară lumea cu o închisoare, uitând poate că aceeaşi lume devine opacă pentru omul obişnuit şi transparentă (în sensul vederii esenţelor) pentru cel înduhovnicit.

Toate acestea creionează începutul unui legalism în care sufletul apusean se va afunda treptat mai târziu.

Interesant este că în tinereţe, aşa cum recunoaşte în lucrarea *De Resurrectione Carnis*, Tertulian a cunoscut din belşug toate plăcerile trupeşti. De unde oare moralismul sever de mai târziu? Să fie aici o dorinţă (ne)firească de compensare?

Îmi aduce aminte de cineva care, după ce făcuse douăzeci de ani parte dintr-o sectă pseudo-*tantrică*, unde libertinajul era total, *sfătuieşte* pe un adolescent ce abia se deschidea experienţei erotice că sărutul e un păcat strigător la cer! Pe motive etice, Tertulian trece la *montanişti*, după care scrie *De Pudicita*, titlu elocvent.

Tot Tertulian (poate şi datorită formaţiei sale juridice) concepe Biserica drept Instituţie a Mântuirii, faţă de concepţia lui Clement Alexandrinul – „Biserica-Organism". După Dan Zamfirescu, acum se dă prima lovitura Eclesiologiei *pneumatice*.

Ciprian aduce ideea unităţii Bisericii prin Episcop. Cine nu e cu Episcopul, nu e în Biserică. De la mărturisire, centrul de greutate se mută asupra oamenilor [3]. Apare în germen teza: „Cine nu e cu Papa, nu e cu Biserica". Se iveşte o concepţie monarhică a Bisericii, care va deschide drum teoriei papale. Teologia sa nu se bazează pe realităţi spirituale fundamentale, ci pe oameni. Sigur, Ciprian respinge ideea primatului lui Petru, dar cei care îl vor urma, vor exagera, preluând şi idei care îi aparţin.

Augustin pare să fie însă un punct de cotitură, chiar dacă şi concepţia sa este mai târziu interpretată cu exagerări. Totuşi la el se găsesc mai clar marile puncte ce vor constitui motive de gâlceavă între Apus şi Răsărit. Şi ca să nu fiu judecat greşit am să mă refer la început doar la părerile unor cercetători occidentali.

Placide Déseille apreciază că întreaga istorie a Europei apusene se înrădăcinează în concepţiile Fericitului Augustin [4]. Catolicismul, Protestantismul şi Jansenismul se deosebesc de Ortodoxie prin latura lor *augustiniană*.

Pe urmele neoplatonismului, el a ajuns să supraevalueze capacitatea minţii omeneşti de a-L cunoaşte pe Dumnezeu şi chiar taina Sfintei Treimi. Convertirea l-a făcut să perceapă slăbiciunea morală a firii şi atotputernicia Harului, de unde a rezultat tendinţa de a subordona umanul Divinului, până la a-l face să-şi piardă însemnătatea.

Absenţa noţiunii de transfigurare, de pătrundere a creaturii până în dimensiunea ei trupească, de către energiile necreate dumnezeieşti, care îi schimbă existenţa fără să-i modifice natura, caracterizează gândirea apuseană în ansamblul ei.

Cunoaşterea lui Dumnezeu în Ortodoxie era fundamental apofatică. Dumnezeu e trascendent, e mai presus de orice creatură, astfel încât nici unul din conceptele ce definesc creatura nu-I pot fi aplicate lui Dumnezeu. La Augustin, natura divină e o natură spirituală înrudită cu natura nematerială a sufletului omenesc, deşi trascendentă. „Ideile", arhetipurile sunt situate în însăşi esenţa divină, iar nu în sfera energiilor necreate. De aici rezultă că noţiunile aplicate naturii pot fi aplicate şi lui Dumnezeu.

Astfel, Augustin e considerat de P. Déseille – apusean convertit la Ortodoxie – drept adevăratul părinte al scolasticii [5]. El alătura analogiilor psihologice ale tainei Treimii triada Memorie – Inteligenţă – Iubire, ca şi când ar fi un reflex al Sfintelor Persoane ale Treimii – Tatăl, Fiul, Duhul Sfânt.

Folosirea termenului aristotelic de *relaţie* pentru a deosebi între ele Persoanele dumnezeieşti îl duce la afirmaţia că Sfântul Duh purcede din Tatăl *şi din Fiul* ca dintr-un unic principiu, Diada Tată-Fiu. Aşa apare doctrina *Filioque*, preluată şi dezvoltată de Apus.

Această „contribuţie" îi este recunoscută lui Augustin şi de Etienne Gilson, care nu poate fi bănuit de vreun sentiment de nostalgie a Ortodoxiei [6]. Gilson observa cum doctrina augustiniană s-a născut pe terenul unui neoplatonism difuz, la care nu a renunţat total după convertire. Nici maniheismul nu e total depăşit, urme de dualism persistând în multe rezolvări ale unor teme importante. Şi de la neoplatonici, şi de la manihei, a preluat încrederea în raţiune şi desconsiderarea lumii şi a trupului. Prima tendinţă va duce la raţionalismul scolasticii, iar a doua la o concepţie dualistă asupra omului, conform căreia omul e un animal raţional format din suflet şi trup, sfârşind prin a identifica răul cu trupul şi binele cu sufletul.

Această concepţie este criticată şi de Annick de Souzenelle [7], la care vom reveni într-un subcapitol special dedicat acestei teme. Cert este că Augustin face din *păcatul cărnii – Păcatul Originar*. Revenind la Gilson, acesta recunoaşte că toată metoda augustiniană e hrănită din fondul său neoplatonic. Chiar dacă e recunoscută expresia sa „Crede ca să înţelegi", în realitate era convins că un anumit exerciţiu al raţiunii trebuie să preceadă acceptarea adevărurilor credinţei; deşi ele nu sunt demonstrabile, se poate demonstra că trebuie să le credem, şi de aceasta se ocupă Raţiunea. Există deci o intervenţie a raţiunii care precede credinţa. Deviza sa este de fapt: „Înţelege ca să crezi, crede ca să înţelegi", şi astfel ne instalăm într-un cerc vicios, din care nu putem ieşi decât făcând apel la Revelaţie şi la Tradiţia care ne-o apropie. Treptat, dar sigur, Apusul a mers pe calea raţiunii, iar urmările le vom vedea.

O altă idee ce va fi dezvoltată în catolicism e cea din *De civitate Dei*, a unui popor creştin. Popoarele sunt, la Augustin, vremelnice, închegate în timp pentru căutarea bunurilor lumeşti necesare vieţii. În această viziune, popoarele nu sunt constituite ca şi Comunităţi Noologice, cu trăsături sufleteşti care şi-ar aduce vreo contribuţie la Istoria Mântuirii. Şi această problemă va constitui subiectul unui subcapitol aparte, datorită importanţei sale şi consecinţelor avute până azi.

Un răsăritean, Christos Yannaras, e cu atât mai justificat să pună sare pe rană [8]. Cărţile de teologie ale lui Augustin îi par simple improvizaţii. Având o formaţiune juridică, a dat mesajului creştin o interpretare a supusă perspectivei juridice. După filozoful grec, prima anormalitate de proporţii a fost aceea că Hristos a fost răstignit pe cruce ca să plătească pentru păcatele oamenilor. Aşa a reuşit să dea imaginea unui Dumnezeu-Tatăl sadic, însetat după justificare, după satisfacerea dreptăţii.

Tot prin Augustin intră în scenă şi o politologie, o filozofie a istoriei, după care trebuia justificată orice conducere care urma să aplice rânduielile lui Dumnezeu. Treptat, politica devine o metodă de lucru preferată de catolicism, care crede că mijloacele materiale le pot suplini sau chiar înlocui pe cele spirituale. Astfel, convertirea şi mântuirea par a fi rezolvabile prin mijloace politice şi practice.

Dar ceea ce la Augustin sunt doar tendinţe, germeni, devin – mai întâi în Spania şi Galia, impregnante de arianism şi nestorianism, iar apoi în tot Apusul – doctrină oficială, punându-se astfel bazele vicioase ale scolasticii. *(Va urma)*

Viorel ROŞCA

---

[1] Dan Zamfirescu, *Ortodoxie şi Romano-Catolicism*, Ed. Roza Vânturilor, 1992, p. 182.
[2] Cicerone Iordăchescu, *Istoria vechii literaturi creştine*, vol. I, Iaşi, 1934 (reed. 1996), p. 103.
[3] Ioan G. Coman, *Patrologie*, vol. 2, EIBMBOR, 1984, p. 137 şi urm.
[4] Placide Déseille, *Nostalgia Ortodoxiei*, Ed. Anastasia, 1995, pp. 195-212.
[5] *Op. cit.*, pp. 213-233.
[6] Etienne Gilson, *Filozofia în Evul Mediu*, Ed. Humanitas, 1995, pp. 116-127.
[7] Annick de Souzenelle, *Simbolismul corpului uman*, Ed. Amarcord, 1995, p. 50.
[8] Christos Yannaras, *Ortodoxie şi Occident*, Ed. Bizantină, 1995, pp. 54-68.

ANNICK
DE SOUZENELLE

„LIBERTATEA" CARE ADUCE „CIUMA"
(cuvânt despre homosexualitate)

Clasa politică se va confrunta cu o problemă care, deşi lipsită de orice consistenţă, riscă să ia proporţiile broaştei din fabulă. Să sperăm că, în cele din urmă, acest balon de săpun va împărtăşi soarta aceleeaşi broaşte, căci, altfel, prea laica noastră Republică nu dispune de vreun instrument pentru a o dezamorsa.

Mă refer la revendicarea ca mariajul între homosexuali să fie recunoscut la nivel instituţional.

Odinioară, regele se căsătorea simbolic cu poporul. Împăratul Chinei, fiu al cerului, lua în căsătorie poporul, fiu al pământului; unul şi multiplul erau de nedespărţit. În prezent, poporul nu recunoaşte alt punct de referinţă în afara lui însuşi. Astfel, el nu va reuşi să-şi găsească echilibrul decât dacă se va întoarce către Unitatea fondatoare a propriei sale fiinţe interioare, altfel spus, către propria sa dimensiune regală.

Demult ieşită de sub autoritatea exterioară a Bisericii, Republica noastră şi-a definit laicitatea prin legea din 1905. Aceeaşi Republică va trebui să-şi redefinească raporturile faţă de autoritatea pricipiului divin din om, asupra căreia statul nu are nici o putere. Or, din acest principiu decurg legile care structurează lumea. Ele sunt pentru lume ceea ce este un zid de susţinere pentru o casă; încălcate, ele vor provoca prăbuşirea! Încălcându-le din ignoranţă, pricinuim dezastre!

Ele nu sunt legi de ordin moral, de genul celor pe care se întemeiază etica unui anume popor în cadrul propriei civilizaţii. Ele se află dincolo de registrul dialectic al binelui şi răului, unde omul experimentează relativitatea. Ele hotărăsc viaţa sau moartea.

La nivelul realităţii ontologice, homosexualitatea nu-şi găseşte nici un corespondent. Toate tradiţiile lumii legitimează uniunea contrariilor, cea dintre cer şi pământ, respectiv dintre polii masculin şi feminin.

Tradiţia biblică, pe care se întemeiază civilizaţia noastră, vorbeşte încă de la primul cuvânt despre alianţa dintre Increat şi Creat, despre relaţia nupţială dintre Dumnezeu şi umanitate, apoi, despre Adam şi femininul său interior, despre nunta dintre lumină şi tenebre, fără de care lumina nu poate spori, despre îngemănarea dintre uscăciune şi umiditate, în lipsa căreia nu există fecunditate. În sfârşit, ca un reflex al realităţii ontologice în lumea noastră căzută, ni se vorbeşte despre uniunea dintre bărbat şi femeie.

O dată ce uniunea contrariilor este transgresată, asupra noastră se va abate CIUMA, cea de-a cincea plagă care a devastat Egiptul, ţară unde evreii erau ţinuţi prizonieri. Această plagă va coborî asupra lumii în care fiinţele umane sunt prizoniere ale propriei inconştienţe. Precum în vremea Exodului biblic, oamenii sunt chemaţi să facă trecerea către un alt nivel de conştiinţă. Ei sunt chemaţi la împlinirea Paştelui lăuntric.(rădăcina ebraică *PESAH* înseamnă TRECERE). Paştele evreilor despre care se vorbeşte în Exod cheamă astăzi un Paşte al neamurilor.

Din perspectiva celor ce trec către un alt nivel de conştiinţă, urgiile nu sunt considerate „ghinioane", ci simple obiectivări ale mizeriei lor lăuntrice, deci prilej de noi introspecţii.

Ciuma, simbolul tuturor nenorocirilor despre care vorbim, e desemnată prin cuvântul ebraic *DEBER*, ce se pronunţă *DABAR*. Cum în limba ebraică nu se scriu vocalele, acelaşi cuvânt desemnează un „lucru" şi reflexul „verbului" fondator. Dacă pentru noi omonimia face obiectul jocurilor de cuvinte, în ebraică ea e un joc divin; aceasta înseamnă că lucrurile nu au realitate, sens şi viaţă decât în relaţie cu Verbul care le întemeiază. Când această relaţie e întreruptă, lucrul nu mai are sens şi ciuma nu întârzie să-şi facă apariţia.

Homosexualitatea nu are nici o legătură cu Verbul divin, fiind lipsită de realitate ontologică. De fapt, ea nu există decât în lumea noastră căzută, ca o deviaţie de la relaţia normală dintre bărbat şi femeie. Această relaţie normală se află în directă legătură cu perechile ontologice. Iată de ce ea duce la fecunditate; ea e sacră în sine.

Confruntaţi cu deviaţiile cărora le suntem pradă în lumea de azi, toţi avem datoria de a ne ajuta între noi. Dar înţelegerea şi întrajutorarea nu trebuie confundate cu acceptarea deviaţiei în sine şi recunoaşterea unui statut legal pentru obiectul acestor deviaţii. A oferi un statut legal ce aşază homosexualii pe acelaşi plan cu perechile normale, a da homosexualilor dreptul de a se căsători în faţa ofiţerului de stare civilă, aceasta înseamnă a aduce ciuma. Trebuie să o ştim.

Total ignorant faţă de dimensiunea sacră a antropologiei şi de textele ce ne-o revelează, Statul se împotriveşte acestei revendicări prin argumente de ordin moral, sentimental, afectiv, sau invocând bunele obiceiuri. Sub acelaşi pretext al libertăţii, de care uzează azi homosexualii, poate că mâine se va pretinde recunoaşterea legală a poligamiei, sau – de ce nu? – a incestului...

Ca şi majoritatea contemporanilor noştri, Statul nu cunoaşte încă adevăratul chip al libertăţii. Libertatea se cucereşte ascultând legile ontologice, care relevă chipul nostru divin. Umanitatea ruptă de divin e aducătoare de ciumă; întoarsă către divin e izvor de viaţă.

Alegerea pe care o avem de făcut nu suportă nici o amânare.

Traducere de
Marian STAN

CAZUL PITTIŞ
(pornind de la o falsă scrisoare de adio)

Mesajul acesta, primit mai jos [este vorba de o scrisoare atribuită actorului muribund şi publicată iniţial on-line, pe site-ul *Ziarul de bloguri*], scris ca din partea lui Florian Pittiş, nu este doar un fals, ci şi o mare prostie.

Să mă iertaţi, sunt fost rocker, l-am admirat şi eu cîndva, însă apartenenţa sa la societatea religioasă (oricît ar vrea unii să spună că nu e, ea este religie, şi încă una care e condamnată de Biserica Ortodoxă în mod oficial!*) numită Masonerie mă face să nu am regrete faţă de moartea lui Florian Pittiş, decît din motivul că a murit în tabăra duşmanilor creştinismului. Vă aduc aminte că şi Biserica Catolică a condamnat Masoneria; şi, la fel ca şi cea Ortodoxă, refuză oficierea slujbei de înmormîntare celor care au fost masoni şi nu s-au lepădat de Masonerie, măcar pe patul de moarte.

Nu vă lăsaţi înşelaţi de faptul că nişte preoţi cu conectare masonică au slujit la înmormîntarea lui Florian Pittiş, co-slujind de fapt cu masonii, care îşi făceau în paralel, tropăind şi bîţîindu-se, ritualurile lor! Dacă s-a spovedit, dar nu s-a lepădat de Masonerie, spovedania e incompletă. Dacă s-a spovedit şi s-a lepădat, Biserica trebuia să explice că a fost înmormîntat un fiu al ei, nu un mason, şi să nu se amestece cu "frăţiorii".

Acum revin: mesajul acesta disperat şi lacrimogen este o prostie, pentru că Florian Pittiş *credea* în Marele Arhitect, cum îi zic masonii pseudo-dumnezeului lor, nu avea dubii de acestea. Şi nu uitaţi că era foarte mare în rang ca mason, nu era un oarecare, ci chiar unul dintre cei care îi iniţiau pe cei mai mici în grade în tainele (magic-satanice) ale celor mai mari. Deci era unul convins, "înrăit", cum se spune. Apoi, el credea că se duce în Eternul Orient, cum numesc ei "raiul" lor. Nu avea nici un dubiu legat de faptul că va trece sau nu "în nefiinţă", şi alte expresii împrumutate din punctul de vedere al oricărei religii ne-buddhiste. În nefiinţă cred ateii că trec, sau buddhiştii (Schopenhauer numea buddhismul "ateism cu mănuşi"), care se şi luptă o viaţă întreagă să ajungă la starea de nefiinţă, de anulare a persoanei proprii prin meditaţie şi asceză, adică la Nirvana (care se traduce prin "stingere", în sensul de aneantizare).

Apoi, un om pentru care marea fericire a vieţii, cum stă scris în mesaj, este că a participat la spectacolul unei formaţii rock ca Rolling Stones, care, între formaţiile rock, este celebră pentru orientarea sa făţiş satanistă (a nu se uita că filosoful satanist Alister Crowley, pe care îl cîntă şi Beatles şi Ozzy Osborne, era şi el mason!) şi care a îndoctrinat generaţii întregi (între care şi pe mine cîndva), hrănindu-le cu otrava *hippie* (cine nu înţelege despre ce e vorba să caute pe net despre istoria mişcării hipiote şi despre "filozofia" ei!), nu poate fi atît de plîns de către noi, decît dacă suntem naivi şi ne lăsăm duşi de nas, iară şi iară, de către *media*, unelte ale manipulării maselor în vederea alienării lor spirituale de către forţele obscure, oculte, din care făcea parte şi bietul Pittiş.

Nu întîmplător a fost pus Mare Purtător de cuvînt al Lojii Marelui York... Pentru că era simpatic, cu charismă, şi "dădea bine" la public pentru Masonerie, inducînd în eroare şi atrăgînd simpatizanţi, lucru care se şi petrece pe posturile TV zilele acestea (oricare dintre posturile care au prezentat ştiri şi reportaje despre el şi moartea lui).

În concluzie, Florian Pittiş este, din păcate, un înşelat şi un înşelător, unul dintre cei mulţi care vor impresiona masele în vremurile din urmă, conform profeţiei. Păcat pentru el că s-a lăsat înşelat şi folosit de masoni, adică de partea greşită a baricadei, şi nu a înţeles că nu poţi sluji la doi domni: şi lui Hristos, şi lui Mamona, şi Ortodoxiei, şi Masoneriei. Dumnezeu să-l ierte! *(**Marian Maricaru** – text primit prin poşta electronică)*

* (Franc-)Masoneria a fost condamnată de-a lungul vremii de mai multe Biserici Ortodoxe. Autorul se referă, desigur, mai cu seamă la condamnarea acesteia de către Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, la data de 11 martie 1937, pe baza raportului întocmit de Mitropolitul Nicolae Bălan (1882-1955). *Cf.*, între altele, Mihail Gavril, *Biserica, Sinagoga, Loja*, Ed. Puncte Cardinale, Sibiu, 2007, volum care reproduce într-o anexă şi documentul respectiv (pp. 118-120), rămas în vigoare pînă azi. *(Nota Red.)*

DIVINA COMEDIE A LUI DANTE

ÎN NOUA VERSIUNE ROMÂNEASCĂ A LUI RĂZVAN CODRESCU

Mantovanul Sordello, care află cu uimire că-l are în față pe însuși marele Vergiliu și-l cinstește ca atare („O, glorie-a latinilor... tu, țării mele veșnică onoare ..."), se oferă să-i călăuzească prin Antepurgatoriu pe cei doi poeți, atît cît îi este și lui îngăduit să înainteze de către rînduiala divină („... vă-ndrum cu drag, cît pot în sus pătrunde..."). Cum însă se înserează, iar noaptea e cu neputință să suie cineva pe acolo, Sordello le propune să facă popas într-o vale plină de duhuri alese. Privindu-le de sus, din gura văii, Sordello le prezintă pe rînd, făcînd o adevărată cronică pe scurt a istoriei contemporane (Europa occidentală a secolului XIII): se află acolo, intonînd *Salve Regina* (rugăciune către Maica Domnului atribuită Sfîntului Bernard și cîntată mai ales la slujbele de seară), figuri imperiale și regale precum Rudolf de Habsburg (precursorul lui Henric VII, în care Dante își pusese atît de mari speranțe); Ottokar II (regele Boemiei); Filip III al Franței (tatăl lui Filip cel Frumos, numit aici de Dante *il mal di Francia*, „răul [pacostea, plaga] Franței"), zis „Cîrnul"; Henric I al Navarrei (socrul lui Filip cel Frumos); Petru III al Aragonului (dar și rege al Siciliei după „vecerniile siciliene"), zis „cel Mare", pe care Dante-l vede „încins cu brîu-a tot ce e virtute"; Carol I de Anjou („Năsosul"); Henric III al Angliei și – șezînd mai prejos, ca unul de rang mai mic – marchizul Guglielmo VII di Monferrato (poreclit „Spadalunga"). Mai buni sau mai răi, toți s-au abătut, într-un fel sau altul, de la datoria sacră față de țările și popoarele lor.

PURGATORIUL

CÎNTUL VII

1 De cum acele-ntâmpinări frățești
de trei sau patru ori au fost reluate,
Sordel, retras, grăi: „Tu, cine ești?".
4 „Cînd pe-acest munte nu putea răzbate
spre Dumnezeu vreun duh din trup ieșit,
de-Augúst îmi fură oasele-ngropate.
7 Eu sînt Virgil, de-un loc în cer lipsit
din necredință, nu din altă vină".
Așa răspunse domnul meu iubit.
10 Ca unul ce privirea să-i atină
ar desluși ceva, dar nu prea știe...
„O fi... n-o fi...", și-uimirea nu-i pună,
13 la fel Sordel; ca mai apoi să vie
smerit spre bard și ochii să-și coboare,
prinzînd, ca pruncul, de genunchi să-l ție.
16 „O, glorie-a latinilor, prin care
vădi ce poate limba noastră", spuse,
„tu, țării mele veșnică onoare,
19 ce har sau merit să te văd m-aduse?
De-s vrednic să te-ascult, zi-mi dacă vii
din iad, și care loc menit îți fuse!".
22 „De-a lungu-ntregii crunte-mpărății",
răspunse domnul, „străbătui încoace:
din cer mînat, cu voia-i calc pe-aci.
25 Nu ce-am făcut, ce n-am ajuns a face
de-naltul soare mă lipsi, de care
tîrziu aflai, iar ție mult îți place.
28 E-un loc acolo jos ce cazne n-are,
ci bezne doar, și de-unde ne-ncetat
nu țipăt urcă, ci suspine-amare.
31 Stau cu-acei prunci ce nu s-au întinat,
mușcați de moarte pînă să se spele
de-al omenirii strămoșesc păcat;
34 și stau cu-acei ne-nveșmîntați cu cele
trei mari virtuți, dar ce le-au cunoscut
pe altele, păzindu-se de rele.
37 Tu, dacă poți și nu ți-e neștiut,
ne-arată drumul cel mai scurt spre unde
își are purgatoriul început".
40 „Ținuți nu sîntem", prinse a răspunde,
„de-un loc anume primprejur pe-aci;
vă-ndrum cu drag, cît pot în sus pătrunde.
43 Dar vezi că ziua trage spre chindii,
iar noaptea-n sus să umbli nu se poate;
deci caută unde-i bine-a poposi.
46 Răzleț umbre-n dreapta-s aciuate:
eu să te duc la ele aș putea,
și-o fi plăcut să le cunoști pe toate".
49 „Cum asta?", zise domnul. „Cine-ar vrea
să urce noaptea, alții n-or să-l lase,
sau n-ar răzbi, că este calea grea?".
52 Bunul Sordel pe jos cu mîna trase
o dîră: „Vezi, nici pe-asta n-ai s-o treci,
de cum lumina soarele-și retrase.
55 Nu vreun alt lucru-ți pune piedici deci,
ci însăși bezna nopții te silește
nevolniciei voia să ți-o pleci.
58 Cît ziua-nchisă-n ceruri zăbovește,
nu poți decît să vii-napoi devale
și coasta-n jur să o străbați orbește".
61 Atunci Virgil: „Arată-ne-acea cale",
grăi uimit, „spre locul de popas
plăcut, cum zici, prin duhurile sale".
64 Nu mult trudi pe-acolo-al nostru pas,
cînd desluși în munte-o scobitură,
cum e și-n lume cîte-un vad retras.
67 „Acolo", se-auzi a umbrei gură,
„ne-om duce, unde coasta poală-și face,
pînă ce ziua a mîji se-ndură".
70 Drumeag cotit prindea a se desface
spre gura văii, ce pierea în jos,
mai mult de jumătate, prin răstoace.
73 Aur și-argint, porfiră și-alb lucios,
albastru pur și lustru cristalin,
și crud smarald cînd îl despici frumos,
76 de-acel tăpșan de flori și ierburi plin
erau cu toate-nvinse-n strălucire,
cum de mai mult e-nvins ce-i mai puțin.
79 Nu doar culori urzise mîndra fire,
ci și miresme dulci, nenumărate,
răpind, de-a valma, suflet și simțire.
82 Salve Regina *umbrele-așezate*
cîntau în cor pe pajiștea în floare,
pe unde valea le-ascundea pe toate.
85 „Pînă să intre-n cuib puținul soare",
ne spuse călăuza mantovană,
„nu-mi cereți s-apucăm spre ei cărare.
88 De-aici de pe-nălțime-a lor icoană
și-ale lor gesturi s-or vădi mai bine
decît de-am sta cu ei în joasa stană.
91 Cel ce-ntre dînșii mai semeț se ține,
parcă lăsînd ce-a face se cădea,
și nici să cînte cu ceilalți nu-i vine,
94 Rodolfo craiul fu, care putea
de răni de moarte Italia s-o scape,
nu leac tîrziu un altul să îi dea.
97 Cel'lalt, ce pare-a-l mîngîia de-aproape,
domni în țara de-unde Molda iese
spre Elba, și-Elba spre-ale mării ape.
100 E Ottokar, ce chiar de prunc fusese
mai bun ca fiu-i Venceslav, bărbosul,
ce viața-n lene și-n desfrîu și-o țese.
103 Iar Cîrnul care-o face pe sfătosul
cu cel ce-așa de blînd la față pare,
muri fugar, lăsînd pe crin ponosul.
106 Priviți-l cum se bate-n piept de tare,
pe cînd cel'lalt din palmă-și făcu pat
obrazului, oftînd fără-ncetare!
109 Tată și socru răului sfruntat
al Franței, jalea-n piept li se ascute
de traiul lui smintit și dezmățat.
112 Cel trupeș, care cîntă pe-ntrecute
cu cel poartă-așa de strașnic nas,
fu-ncins cu brîu-a tot ce e virtute;
115 și rege după el de-ar fi rămas
acel flăcău ce stă-napoia lui,
virtutea-ar fi trecut din vas în vas,
118 ce despre ceilalți n-ai putea să spui,
că-s Frederic și Iacob la domnie,
da'-n ei nimic din zestrea bună nu-i.
121 Din trunchi în mlade-umana vrednicie
arar răzbește; așa o vrea acel
ce-o dă, dar cere preț de rugă vie.
124 Se potrivesc Năsosului la fel
ca și lui Petru cîte spun aice,
că Puglia și Provenza gem de el.
127 Mai mică-i roada ca sămînța-aș zice
cu cît Constanța-și laudă mai dihai
bărbatul decît Marga și Beatrice.
130 Pe-al Angliei rege, Henric, simplu-n trai,
priviți-l cum adastă-nsingurat:
el buni urmași lăsă-n lumescul plai.
133 Iar cel ce stă mai jos, dar ridicat
își ține văzul, e Guglielm Marchese,
de-al cui război cu Alessandria dat
136 plîng încă Monferrat și Canavese".

(În numărul viitor: *Cîntul VIII*)

JOSÉ ANTONIO PRIMO DE RIVERA SI NATIONAL-SINDICALISMUL SPANIOL: REVOLUTIA TRADITIONALĂ (II)

Falanga: între Grecia antică şi viitor

Falanga lui José Antonio este o mişcare, nicidecum un partid – ci aproape un anti-partid – nici de dreapta, nici de stânga. Dreapta este aspiraţia de a menţine o organizare economică, chiar injustă, iar stânga este dorinţa de a distruge o organizare economică, chiar dacă o dată cu aceasta distrugere se pierd multe lucruri bune.

Organizată după modelul militar grecesc (centurie, falangă, escuadă), simbolizat prin săgeţile spartane din dreapta blazonului, Falanga, în discursul fondator din 29 octombrie 1933, la Madrid, spune doar „Mulţumesc", fără paragraf de mulţumiri, în stilul laconic militar ce o caracterizează. Punctele iniţiale ale Falangei sunt următoarele (apărute în Nş 1 F. E., 7 decembrie 1933) :

I. Spania. Nu este un teritoriu, nu este un agregat de bărbaţi şi femei, este înainte de toate o unitate de destin, o realitate istorică care a avut – şi mai are de împlinit – misiuni universale.

De aceea, Spania există: **primo**, precum ceva distinct de fiecare dintre indivizii, clasele sau grupurile care o constituie; **secundo**, precum ceva superior tuturor acestor indivizi, clase sau grupuri, chiar dacă sunt toţi reuniţi.

Deci Spania, întrucât există ca o realitate distinctă şi superioară, trebuie să aibă scopurile sale proprii, care sunt: **primo**, durata vieţii sale; **secundo**, renaşterea vitalităţii sale interne; **tertio**, participarea sa – cu un rol predominant – la întreprinderile spirituale ale lumii.

II. Dezintegrarea Spaniei. În atingerea acestor scopuri Spania se loveşte de un mare obstacol: este împărţită – **primo**, de către separatismele locale; **secundo**, de către luptele între partidele politice; **tertio**, de către lupta de clase.

Separatismul ignoră sau uită realitatea Spaniei. Nesocoteşte faptul că Spania este, înainte de toate, o mare unitate de destin. Separatiştii se leagă de faptul că vorbesc o limbă proprie, că au caracteristici rasiale proprii, că regiunea lor are o climă proprie sau o topografie particulară. Dar – şi va trebui întotdeauna s-o repetăm – o naţiune nu este nici o limbă, nici o rasă, nici un teritoriu. Este o unitate de destin în universal. Această unitate s-a numit şi va continua să se numească Spania.

Sub semnul Spaniei, popoarele care o formează – unite în universal – şi-au împlinit destinul. Nimic nu poate justifica faptul ca această superbă unitate, ce a creat o lume, să se rupă.

Partidele politice nesocotesc unitatea Spaniei, deoarece o văd din punctul de vedere al unui interes parţial. Unii sunt de dreapta, alţii sunt de stânga; a se situa astfel în faţa Spaniei înseamnă a-i desfigura realitatea. Înseamnă a o privi doar cu ochiul stâng, sau cu cel drept: din profil. Lucrurile frumoase şi clare nu pot fi privite astfel; trebuie să le privim cu ambii ochi, sincer, din faţă. Nu din punctul de vedere al unui partid care, deoarece este partid, deformează lucrul privit. Ci din punctul de vedere al Patriei, care văzând ansamblul, corectează defectele noastre de viziune.

Lupta claselor ignoră unitatea Patriei, deoarece rupe noţiunea de „producţie naţională" ca şi ansamblu. Patronii, în stare de luptă, îşi propun să câştige mai mult; muncitorii, de asemeni. Şi se tiranizează alternativ.

În vremurile de criză de lucru, patronii abuzează de muncitori. Când este foarte mult de lucru, sau când organizaţiile muncitoreşti sunt puternice, muncitorii îi asupresc pe patroni. Nici patronii, nici muncitorii nu-şi dau seama de acest adevăr; unii şi ceilalţi cooperează la opera de ansamblu care este producţia naţională. Cum nu se gândesc la producţia naţională, ci doar la interesele sau ambiţiile propriei clase, patroni şi muncitori se distrug între ei şi se ruinează.

III. Spre remediu. Dacă luptele şi decadenţa decurg din pierderea ideii permanente a Spaniei, remediul va consista în a restaura această idee. Trebuie concepută din nou Spania ca o realitate de sine stătătoare. Superioară diferenţelor dintre popoare, luptelor dintre partide, luptei claselor.

Cel ce nu va pierde din vedere această afirmare a realităţii superioare a Spaniei va vedea foarte clar toate problemele politice.

IV. Statul. Unii văd Statul ca pe un simplu păzitor al ordinii, ca pe un spectator al vieţii naţionale care trebuie să participe la aceasta doar când ordinea este tulburată, dar care nu crede în nici o idee determinată. Alţii aspiră să preia Statul pentru a-l folosi – chiar în mod tiranic – ca instrument al intereselor grupurilor sau claselor lor.

Falanga Spaniolă nu vrea nici una din aceste variante: nici un Stat indiferent, simplu poliţist, nici atât un Stat de clase sau de grupuri. Vrea un Stat care să creadă în realitatea şi în misiunea superioară a Spaniei. Un Stat care, în serviciul acestei idei, repartizează fiecărui bărbat, fiecărei clase şi fiecărui grup îndatoririle sale, drepturile şi sacrificiile. Un Stat care să aparţină tuturor, care acţionează doar sub ideea unei Spanii durabile, fără să se supună vreodată interesului vreunei clase sau vreunui partid.

V. Suprimarea partidelor politice. Deoarece Statul nu va putea niciodată aparţine vreunui partid, trebuie terminat o dată pentru totdeauna cu partidele politice. Partidele politice sunt rezultatul unei organizări politice false: regimul parlamentar.

În parlament, un anumit număr de persoane spun că îi reprezintă cetăţenii care i-au ales. Dar majoritatea alegătorilor nu au nimic în comun cu aleşii, nu sunt nici din aceleaşi familii, nici din aceleaşi comune, nici din aceleaşi bresle. Câteva bucăţi de hârtie, depuse la doi sau trei ani în urne, sunt singura legătură între popor şi cei ce pretind că-l reprezintă.

Pentru ca toată această maşinărie electorală să funcţioneze, trebuie agitată viaţa comunelor la doi sau trei ani într-un mod febril. Candidaţii vociferează, se înjură, promit lucruri imposibile. Partidele se înfoiază, se atacă, se omoară. Cele mai feroce uri sunt dezlănţuite în acele zile; se nasc resentimente care vor dura pentru totdeauna şi care vor face viaţa imposibilă în sate. Dar ce le pasă de viaţa în sate candidaţilor câştigători? Vor sclipi în capitală, vor apărea prin ziare şi-şi vor pierde timpul discutând lucruri complicate, pe care săteanul nu le va înţelege.

De ce popoarele au oare nevoie de aceşti intermediari politici? De ce fiecare bărbat, pentru a interveni în viaţa naţiunii sale, trebuie oare să se afilieze unui partid politic sau să voteze pentru candidatul unui partid politic ?

Ne naştem fiecare într-o familie; trăim cu toţii într-o comună; fiecare dintre noi are o meserie sau o profesie. Însă nimeni nu se naşte sau nu trăieşte natural într-un partid politic. Partidul politic ne uneşte artificial cu alţi oameni din alte comune sau alte meserii – cu care nu avem nimic în comun – şi ne separă de vecinii noştri, sau de colegii noştri de lucru, cu care trăim în realitate.

Un Stat adevărat, precum cel pe care şi-l doreşte Falanga Spaniolă, nu va fi clădit pe bazele artificiale ale partidelor politice, nici pe parlamentul ce decurge din această anomalie. Va fi bazat pe realităţile vitale adevărate: **familia**, **comuna**, **breasla sau sindicatul**. În acest fel, noul Stat va recunoaşte integritatea familiei ca unitate socială, autonomia comunei ca unitate teritorială şi sindicatul sau breasla ca baze ale organizării totale ale Statului.

VI. Dincolo de lupta claselor. Noul Stat nu se va dezinteresa de lupta pentru supravieţuire pe care o duc oamenii. Nu va lăsa fiecare clasă să se zbată cum va putea pentru a se elibera de jugul uneia sau alteia, sau pentru a tiraniza altă clasă. Noul Stat, deoarece va aparţine tuturor, va considera aspiraţiile fiecărui grup care-l formează ca pe scopurile sale proprii şi va veghea ca pentru sine însuşi asupra intereselor fiecăruia.

Bogăţia are ca primă misiune pe aceea de a ameliora condiţiile de viaţă ale celorlalţi; să nu fie sacrificată majoritatea pentru luxul minorităţii.

Meşteşugul este cel mai meritoriu titlu al demnităţii civile; nimic nu poate merita mai mult atenţia Statului decât demnitatea şi bunăstarea lucrătorilor. Aşadar, va considera ca şi datorie supremă, oricare ar fi preţul, de a procura fiecărui om o îndeletnicire care să-i asigure nu numai supravieţuirea, ci o viaţă demnă şi umană. Şi acest lucru nu-l va înfăptui ca pe o pomană, ci ca pe o datorie.

Situaţia actuală de luptă de clase consideră că există două clase cu interese diferite şi opuse. Punctul nostru de vedere îi consideră pe toţi cei ce contribuie la producţia naţională ca interesaţi într-o mare acţiune comună.

VII. Individul. Falanga Spaniolă consideră omul ca pe un ansamblu format dintr-un trup şi dintr-un suflet, adică capabil de un destin etern, purtător de valori eterne. Deci, acordăm cel mai mare respect demnităţii umane, integrităţii omului şi libertăţii lui.

Dar această libertate profundă nu autorizează pe nimeni să şubrezească fundamentele vieţii comune publice. Acestea sunt: **autoritatea**, **ierarhia**, **ordinea**.

Dacă integritatea fizică a omului este întotdeauna sacră, aceasta nu este suficient pentru a-i garanta sau admite o participare la viaţa publică naţională. Condiţia politică a individului nu se justifică decât prin împlinirea unei funcţii în viaţa naţională. Numai cei incapabili vor fi exoneraţi de această îndatorire.

Însă paraziţii, leneşii, cei ce aspiră a trăi doar ca nişte musafiri, pe eforturile celorlalţi, nu vor merita nici cea mai mică atenţie din partea noului Stat.

VIII. Spiritualul. Falanga Spaniolă nu poate considera viaţa ca pe un simplu joc al factorilor economici. Nu acceptă interpretarea materialistă a Istoriei. Spiritualul a fost şi va rămâne cheia de boltă a vieţii oamenilor şi popoarelor. Unul din aspectele predominante ale spiritualului este religia.

Nici un om nu poate scăpa întrebărilor eterne despre viaţă şi moarte, despre creaţie şi viaţa de apoi. La aceste întrebări nu se poate răspunde evaziv, trebuie răspunsul să fie afirmativ sau negativ.

Spania a răspuns întotdeauna prin afirmarea catolică. Interpretarea creştină a vieţii este – în primul rând – cea adevarată, dar în plus este, istoric, interpretarea spaniolă.

Aşadar, reconstrucţia spaniolă trebuie să aibă un sens creştin. Asta nu înseamnă că persecuţiile contra celor ce nu sunt creştinaţi vor reapărea; vremea persecuţiilor religioase a trecut.

Asta nu înseamnă nici că Statul îşi va însuşi direct funcţiile religioase ce aparţin Bisericii. Dar nici că va tolera imixiuni sau intrigi ale Bisericii, care ar putea purta prejudiciu demnităţii Statului sau integrităţii naţionale. Ceea ce înseamnă că Statul nou se va inspira din spiritul religios catolic tradiţional şi va determina cu Biserica avantajele şi protecţia ce-i sunt datorate.

IX. Purtarea. Iată ce vrea Falanga Spaniolă. Pentru a realiza acest lucru, cheamă la o cruciadă a tuturor spaniolilor ce vor vrea renaşterea unei Spanii mari, libere, juste şi originale.

Cei ce vor participa la această cruciadă vor trebui să-şi pregătească sufletul pentru dăruire şi pentru sacrificiu. Vor trebui să considere viaţa ca pe o dăruire: disciplină şi pericol, abnegaţie şi renunţare la vanitate, la invidie, la lene şi la bârfă. În acelaşi timp, vor sluji această direcţie într-un mod vesel şi sportiv.

Violenţa poate fi licită când este pusă în slujba unui ideal care o justifică; raţiunea, justiţia şi Patria vor fi apărate prin violenţă când vor fi atacate prin violenţă ori mişelie. Dar Falanga Spaniolă nu va folosi niciodată violenţa ca instrument de guvernare. Cei ce anunţă muncitorilor o tiranie fascistă mint. Falanga Spaniolă, arzând de dragoste, sigură de credinţa ei, va şti să cucerească Spania pentru idealul spaniol, în mod marţial. Falanga lui Antonio i-a rămas fidelă după încarcerarea şefului suprem. Din închisoare, şi-a îndrumat trupele pentru a lupta împotriva bolşevismului.

Model militar de ierarhie şi de ordine, Falanga, lipsită de clarviziunea tânărului ei şef, ce avea să fie executat în închisoarea de la Alicante, nu a avut posibilitatea de a aduce guvernul spaniol pe calea naţional-sindicalismului, cu toată participarea sa la războiul civil şi chiar dacă mai mulţi membri ai Falangei au făcut parte din guvernele succesive.

(Va urma)

Simona NICULESCU

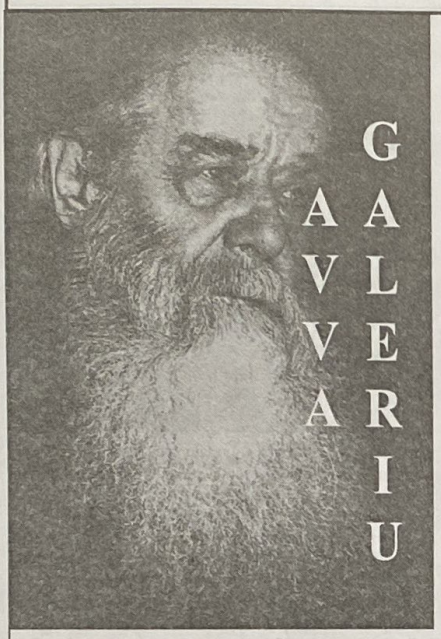

Înfățișarea Părintelui Galeriu era aceea a unui preot ortodox tradițional. Vocea puternică, dicția clară, expunere fără greș. Impresiona plăcut orice suflet care venea să asculte sau să ceară sfat și binecuvântare. Acestor daruri cu care Dumnezeu l-a încununat, li se adăuga și harul, pentru care făcea un efort duhovnicesc susținut.

Citea foarte mult în toate domeniile: știință, literatură, filosofie, dar mai ales patristică. A venit la dânsul un student și s-a plâns că nu mai poate învăța. Avva i-a spus: **„Am optzeci de ani și vreau să învăț chimie"**. Duminica venea în Sf. Altar cu un braț de cărți, cizelind ideile cu un foc molipsitor. Credința lui Avva Galeriu în caracterul integrator al teologiei îl făcea să cerceteze asiduu domenii fascinante, ca fizica quantică sau matematica! Concluziile ajungeau în cel mai scurt timp în predică, în articole sau conferințe, pentru care era atât de solicitat.

Întreaga viață închinată slujirii lui Dumnezeu și mângâierii sufletelor necăjite i-a adus supranumele de Avva. Casa îi era deschisă oricui, viața cu totul transparentă. Asceza – pe cât de dură, pe atât de discretă. Era cu adevărat un preot cu viață îmbunătățită. Un trăitor. Spunea: **„Nimic nu îi lipsește Ortodoxiei, decât să fie trăită"**.

Slujirea Sfintei Liturghii o făcea din tot sufletul. Duminică dimineața Biserica Sf. Silvestru era plină de credincioși. Intra în biserică prin ușa care duce direct în Sf. Altar și, fără să-l vedem, simțeam o înviorare, o briză duhovnicească trecându-ne prin suflete. Apoi un murmur – „A venit Părintele" – îi trăda prezența. O bucurie sfântă se revărsa peste popor în timpul slujbei, încât nu simțeai cum trecea timpul.

Slujirea lui Dumnezeu la o asemenea înălțime duhovnicească nu era ușoară. Ispitele loveau iute, năprasnic, dar faptul că le primea fără cârtire aducea din partea Mântuitorului Iisus Hristos și a Preacuratei Sale Maici bucurie duhovnicească și har peste har. Acest lucru îl simțeam cu toții și mărturisesc că acesta era motivul pentru care atâta popor nu se mai deslipea de dânsul, nici la ore târzii.

„Dumnezeu n-a căutat la puținătatea noastră și ni l-a dăruit la vreme de cumpănă, ca să străbatem, agățați de sutana lui de lumină, prin bezna de iad a comunismului" (R. Codrescu, în *Ziua*, 21 nov. 1998).

Când apărea pe solee, în fața ușilor împărătești, pentru binecuvântare, se făcea o liniște cerească. Rugăciunile pe care le rostea erau vii. Toată suflarea din biserică aștepta predica. Avva Galeriu vorbea domol la început. Cu cât înainta în Adevăr, cuvintele deveneau incandescente, frazele adevărate raze de lumină, care ridicau sufletele la simțirea lui Dumnezeu.

„Părintele Galeriu, când vorbește, te conectează la Dumnezeu" (P. Țuțea, cit. în *Ziua*, 21 nov. 1998).

Toate sufletele din biserică erau transportate. Călătoream la începuturile creației, înțelegeam dragostea lui Dumnezeu pentru întreaga făptură și se trezea în sufletele noastre dorul după Cel Căruia Îi spunem atât de des Tată.

Vreme de o oră ne purta pe aripile harului. Îmi amintesc că a fost invitat de P. F. Părinte Patriarh Teoctist să slujească și să predice la catedrala patriarhală. Era de Praznicul Adormirii Maicii Domnului, înainte de '89. După predică, Prea Fericirea Sa l-a îmbrățișat și i-a zis: **„Cu adevărat ești dăruit de Maica Domnului!"**.

Predica lui Avva Galeriu avea o structură dogmatică, strălucit împletită cu elemente – cum obișnuia să spună – din viul vieții. Poate nu înțelegeam predica în toată profunzimea ei, dar o bucurie nespusă ne cuprindea și un dor după o viață cât mai curată. Am încercat să notez câteva idei din timpul unei predici a lui Avva Galeriu, dar în final am observat că tot ceea ce am notat era o măzgăliturâ. Modul de a predica era cu totul descurajant pentru cei ce doreau să noteze, dar mângâietor pentru cei care aveau cu ce să înregistreze. Am înțeles cu această ocazie complicata conexiune a ideilor aduse în lumină, după o structură cu totul aparte.

"Retorica circulară este un mod de a organiza, de a structura un discurs, în cazul nostru o predică. Pentru a-i permite ascultătorului să asimileze mai bine discursul, oratorul nu ezită să facă bucle înapoi, iar uneori să revină asupra a ceea ce a spus cu mult înainte, pentru a reîmprospăta acele cuvinte în mintea ascultătorilor. Predica Părintelui Galeriu, în ansamblul ei, se încadrează în acest tip de retorică" (I. Toader, *Metode noi în practica omiletică*, p. 118).

Avva Galeriu era un erudit, dar universul de cunoștințe teoretice era cuprins într-o mare de trăire duhovnicească, care ajungea la incandescență imediat ce se împărtășea cu Trupul și Sângele Domnului, urmând apoi să predice.

"Părintele Galeriu este un predicator de excepție, recunoscut ca atare nu numai de enoriași, între care se numără și intelectuali de marcă ai Bucureștiului, ci și de studenții care l-au avut profesor. Un predicator harismatic" (V. Gordon, în *Vestitorul Ortodoxiei*, 1 dec. 1998, p. 5).

Când se termina predica și venea în Sf. Altar, îl așteptam cu un prosop, pentru că, de era vară sau iarnă, atâta foc dumnezeiesc punea în predică, încât fruntea îi era încărcată de broboane grele de sudoare. Adesea spunea: **"Până mintea nu ia foc, nu poate gândi la Dumnezeu; până ochiul nu ia foc, nu-L poate vedea pe Dumnezeu; până limba nu ia foc, nu poate vorbi despre Dumnezeu"**.

Gabriel LICĂROIU – profesor de Religie

LA CENTENARUL BISERICII «SF. SILVESTRU»

*Luna trecută s-au împlinit 4 ani de la trecerea la cele veșnice a Părintelui Galeriu (21 nov. 1918 – 10 aug. 2003), iar luna aceasta se împlinesc 100 de ani de la ridicarea Bisericii „Sf. Silvestru" din București, unde Părintele Galeriu a slujit în ultimele trei decenii de viață. Semnalăm apariția cu acest prilej, sub egida Editurii Harisma, a unei noi broșuri din seria omagială „Părintele Galeriu – Astăzi": **Ortodoxia și sufletul românesc** (în îngrijirea lui Răzvan Codrescu). Reproducem aici nota asupra ediției semnată de îngrijitorul textului.*

Omagiul anual al Părintelui Galeriu (strămutat la cele veșnice în ziua de 10 august 2003, dar încă atât de viu în sufletele celor care l-au cunoscut) reunește în acest an paginile sale – în cea mai mare parte inedite – despre raportul dintre Ortodoxie și sufletul românesc.

Amplul său excurs mărturisitor, structurat în două părți (I. Ortodoxia; II. Sufletul românesc), face parte din ultimele sale scrieri, ce n-au mai ajuns, din nefericire, să fie încheiate și șlefuite. Interesul lor nu este însă mai mic, pentru că ele conțin, chiar și în acest stadiu al redactării, *reperele esențiale* ale problematicii abordate (atât teologice, cât și istorice), iar pe deasupra au și un caracter *testamentar*, de sinteză ultimă a unei mari conștiințe ortodoxe și naționale care a gândit profund și a trăit fervent aceste adevăruri de credință, de-a lungul unei vieți de slujire exemplară a Cuvântului.

Capitolul "Ortodoxia" este o sinteză despre dreapta credință și despre implicațiile ei "în viul vieții" (cum îi plăcea Părintelui să spună), solid fundamentată biblic și patristic și strălucitor iluminată mai ales de teologia palamită, care l-a preocupat precumpănitor în ultimii ani de viață (paginile de aici sunt redactate cam deodată cu ampla introducere pe care a făcut-o primului volum de omilii palamite editat la Anastasia: "Sfântul Grigorie Palama și Tradiția răsăriteană").

Capitolul "Sufletul românesc" se întemeiază atât pe mărturiile antice, patristice și folclorice, cât și pe demersurile analitice anterioare ale unor cărturari moderni (fie laici, fie bisericești) de talia unor Simion Mehedinți, Nicolae Iorga, Vasile Pârvan, Dumitru Stăniloae sau I. G. Coman, până la Mircea Eliade și Constantin Noica (ideea centrală fiind aceea a bunei întâlniri dintre spiritualitatea creștin-ortodoxă și cea geto-dacă).

Părintele nu spune aici lucruri neapărat noi, dar pune pe ceea ce transmite pecetea inconfundabilă a harului său, provocând paideic cititorul la asumarea și aprofundarea fiecărei probleme pe cont propriu, la retrăirea Tradiției în lamura ei și, mai presus de toate, în actualitatea ei eternă.

Am adăugat studiului de bază, "Ortodoxia și sufletul românesc", păstrat în arhiva familiei, un text semnificativ din aceeași perioadă târzie, rezultat dintr-un interviu tematic privitor la raportul dintre Ortodoxie și națiune, ca și la legitimitatea titlului de "Biserică națională" atribuit Bisericii Ortodoxe (pentru unele detalii, a se vedea nota de subsol de la începutul textului respectiv, intitulat editorial "Ortodoxie și națiune. O mărturie testamentară a Părintelui Galeriu").

Am păstrat sistemul de sublinieri, majuscule și trimiteri al autorului. Notele sale de subsol – destul de numeroase – sunt cele la care trimiterile se fac cu cifre arabe. Celelalte, marcate cu asterisc, sunt editoriale (ca și tot ce figurează între paranteze drepte). Se înțelege că am îndreptat tacit cele câteva "scăpări" de redactare sau culegere. Trimiterile scripturistice le-am unificat în sensul că am renunțat la abrevieri (care erau în original prea variabile).

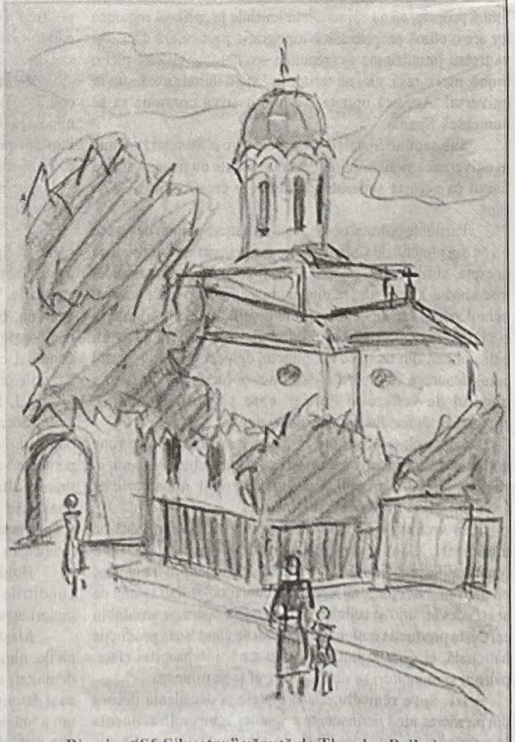

Biserica "Sf. Silvestru" văzută de Theodor Pallady

Rămâne de sperat ca mărturiile acestea să rodească în sufletele cititorilor (și mai ales ale celor tineri), întregind nu doar imaginea postumă a personalității și operei Părintelui, ci propria noastră poziționare spirituală și identitară, într-o vreme în care ispitele "uitării" nu-s nici mici, nici puține...

Răzvan CODRESCU

DREPTUL LA REPLICĂ

Stimată Redacţie,

În baza dreptului la replică, vă rugăm să publicaţi această scrisoare, ca răspuns la articolul "Legea proprietăţii – un act de trădare?".

Recent, revista *Puncte cardinale* din Sibiu, pe care o ştiam de prestigiu şi de înalt nivel cultural, a publicat un articol-interviu intitulat: "Legea Proprietăţii – un act de trădare?". M-am speriat şi imediat m-am gândit la Uniunea Europeană, dar dedesubt, în caseta, era scris: "Asaltul împotriva Ortodoxiei se duce printr-un război neloial, folosindu-se persoane de influenţă şi cu putere de decizie în justiţie şi administraţie". Se mai spune că legea a stârnit reacţii în întreaga ţară, şi mai ales în Ardeal, şi ca atare a fost solicitat să răspundă la câteva întrebări Părintele Eftimie Mitra de la schitul ortodox Huta-Bihor, care răspunde preţ de peste 4000 de cuvinte, pe aproape două pagini de revistă.

De la început trebuie spus că marea trădare este legea de mai sus, din pricina căreia – încheie Părintele – "Ardealul în mare parte este ca şi cedat", iar motivul personal e faptul că pădurea în care e amplasat schitul său a fost dată Episcopiei Greco-Catolice din Oradea, proprietara din anul 1781, care pretinde acum chirie; or, cucernicul Părinte "nu e de acord să plătească chirie Papei".

Întrebat de unde au avut catolicii aceste proprietăţi, răspunde: "De la Maria Tereza", dar continuă să fabuleze că "terenul a fost al unui ţăran ortodox, Dudaş Ion, căruia i-a fost confiscat, pentru faptul că n-a vrut să treacă la catolicism". În Ardeal, pierdeau moşii nobilii români care nu treceau la calvinism şi nu se maghiarizau!

În realitate, când a luat fiinţă Episcopia, Împărăteasa a dispus ca din vastele proprietăţi ale Episcopiei Romano-Catolice de Oradea să se cedeze 68000 de hectare de pădure Episcopiei Române Greco-Catolice.

Din venitul acesteia s-a construit monumentala clădire a Seminarului Tinerimii Române din Oradea, la 1792, an încrustat pe frontispiciu. Tot din acelaşi venit s-a mai construit Liceul din Beiuş la 1828 şi au fost întreţinuţi zeci de mii de tineri (eu însumi, 8 ani), dar şi ierarhii ortodocşi Miron şi Vasile Mangra. S-au mai construit şcoli săteşti în mai toate parohiile etc.

Urmează o suită de fraze, spuse în ritm de mitralieră, pline de venin şi toxine, anunţând că "deţine documente împotriva unor ziarişti, reporteri, politicieni, ingineri de cadastru, persoane de influenţă, primari, ofiţeri de poliţie, directori, avocaţi, notari, judecători şi alţii, care au primit pământ din cel retrocedat" şi că "dărnicia e acoperită cu misterioase contracte de vânzare-cumpărare". "Fireşte, aceste persoane vor sluji interesele catolicismului în Ardeal", a conchis Părintele, şi că din păduri li se dă ţăranilor lemne pentru a trece la catolicism. Mai spune că i s-a propus postul de administrator al tuturor pădurilor cu pricina în schimbul trecerii la catolicim cu schit cu tot, dar nu a acceptat, cu toate că i s-ar fi oferit şi o maşină străină. A fost şantajat, ameninţat, intimidat., dar n-au reuşit. Unii se întăresc în credinţă, alţii apostaziază, iar cel care va arde în iad – prevesteşte Părintele – va fi blândul Episcop Unit de Oradea.

Justiţiarul călugăr după ce aminteşte că preoţii ortodocşi au pierdut procese, dar au cerut strămutarea lor peste Carpaţi, unde hotărârea s-a inversat, revine la pădurile sale. De data aceasta nu mai găseşte nici un contract de vânzare-cumpărare sau de donaţie. Mai revine asupra proprietăţilor Bisericii Unite, pe care acum le găseşte ca fiind donate de însusi Împaratul Iosif al II-lea.

Ca să puncteze, ca tot românul "imparţial," precizează: "Cu siguranţă habsburgii, când au cucerit Ardealul, n-au adus cu ei pământ de la Viena sau de la Roma". Perfect adevărat! Nici grecii n-au adus pământ de la ei, fiindcă era arid; ei doar au încasat o cincime din ce-au produs Ţările Române, dar s-au "rugat" în schimb pentru robii care l-au lucrat.

În psihiatrie, poliloghia asta incoererntă, fără bază faptică şi logică istorică sau juridică, se numeşte *discurs paranoic*, căreia din păcate revista îi acordă două pagini.

Paranoia continuă şi revista, prin publicare, girează: "În 1744, sute de biserici, mânăstiri, şcoli şi biblioteci ortodoxe au fost arse şi demolate". Cel care a luat interviul se pare că este elev al unui liceu teologic, dar cum este oare posibil ca eruditii redactori să nu ştie că la acea dată în Transilvania nu exista nici o şcoală ortodoxă?! În Principate nici după 80 de ani nu existau, iar cuvântul "bibliotecă" nici nu era cunoscut pe atunci!

Cucernicul, deşi în vârful muntelui, la 19 km de cel mai apropiat sat, a monitorizat probabil întreg Ardealul, de vreme ce ne spune: "Cunosc cazuri de preoţi şi episcopi catolici, dar şi de pastori protestanţi, care au fost informatori, dar nu înseamnă că toţi au fost". Iar despre preoţii ortodocşi spune: "Ortodoxia nu a luptat cu comunismul pe căi politice, ci pe căi duhovniceşti şi, nu ca să ne batem cu pumnul în piept, dar cele mai multe jertfe în perioada comunistă le-a dat Ortodoxia".

Curat jertfe, Cucenice Parinte Eftimie! Părintele Calciu, pentru faptul ca a rostit cele "şapte cuvinte către tineri", a fost caterisit de către BOR şi a făcut 5 ani de închisoare, de unde a fost scos la intervenţia personală a preşedintelui american. Cinci preoţi tineri din Banat au fost caterisiţi pentru fapte duhovniceşti, Părintele Ioan, Maica Veronica şi Maica Mihaela de la Vladimireşti au păţit la fel. Oastea Domnului, adevăraţii ortodocşi, au păţit la fel: toată Biserica, în frunte cu Sinodul, i-au ţinut mai spurcaţi decât pe sectari sau pe catolici!

Parcurgând noianul de fraze ale cucernicului, ai impresia că vorbeşte un fost activist de raion, care le ştie pe toate şi dă verdicte. În sute de cuvinte se ocupă de partidele istorice, care făceau parte din Internaţionala Creştin-Democrată, ce ştie că e condusă de Vatican, dovadă că în conducerea ţării au ajuns persoane de religie catolică, care au reuşit să voteze retrocedarea proprietăţilor confiscate! Nu crede că Monica Macovei şi Mona Muscă au vrut să lupte cu corupţia, ci au susţinut doar catolicismul! Citind acestea, mi-am zis ca jupân Dumitrache: "Acum vin de-acasa!". Şi am găsit explicaţia faptului de ce la funeraliile Papei s-au dus, pe lângă Primul Ministru, cei trei Preşedinţi şi Regele: pentru instrucţiuni de catolicizare a României! Distinsul interviat mai ştie că Papa decedat a cerut fiecărui Episcop catolic să aibă câte un milion şi jumătate de credincioşi! Să aibă cucernicul instalaţii prin care să asculte şedinţele Vaticanului?!

Nu este de acord nici cu Legea Cultelor, care a dezavantajat BOR. Astfel, legea spune ca diferendele patrimoniale se rezolvă după varianta Cărţii Funduare, care este în avantajul catolicismului, fiindcă această carte s-a făcut pe timpul ocupaţiei austro-ungare şi n-a relevat realitatea faptică. În fugă, uită să ne spună cum austriecii n-au dezavantajat în perioada 1685-1918 Episcopia Sucevei, care făcea parte din imperiu, şi a ajuns să i se restituie de curând 90000 de hectare de pădure... Dar vorba cucernicului: problema lor!

În acest discurs paranoic se mai insistă că pădurile Episcopiei servesc doar la racolarea la catolicism, că uniţii au prea mulţi episcopi, că nu merită să aibă un arhiepiscop major şi alte multe asemenea baliverne. Este de mirare că redacorii acestei reviste de mare prestigiu le-au publicat – şi ca atare le-au girat. Să nu cunoască aceşti redactori, oameni cu o vastă cultură, că Patriarhul Miron Cristea a învăţat la Beiuş, Mitropolitul Nicolae Bălan la Liceul greco-catolic din Năsăud, iar Episcopul Vasile Moga la Liceul romano-catolic din Alba Iulia? Este posibil ca o minte strălucită ca a redactorului şef să fie atât de pârtinitoare încât să sublinieze, prin încadrarea în casetă, anunţul că plata unei chirii pentru un teren de la greco-catolici să fie declarată ca un "asalt asupra Ortodoxiei", în timp ce astăzi emigranţii români participă la slujbe ortodoxe în biserici oferite cu generozitate de catolici? Şi mai departe, sublinierea frazei finale: "Practic, prin legea proprietăţii, Ardealul în mare parte este ca şi cedat"?

Interviul este o dizertaţie paranoică ce nu conţine nici un fapt real, un act de subcultură şi de mare ruşine pentru această publicaţie de prestigiu.

Virgil TRUFAŞIU
Los Angeles

Nota Redacţiei:

Am publicat acest drept la replică în virtutea principiului *Audiatur et altera pars*, dar îl considerăm la fel de lipsit de măsură ca şi unele dintre afirmaţiile Părintelui Eftimie, cu un plus de zeflemea şi violenţă verbală care în nici un caz nu sunt de natură să înlesnească un dialog. Noi nu ne însuşim integral nici unul din cele două puncte de vedere, nici nu ne-am propus să ţinem partea cuiva, ci doar *am supus atenţiei* cititorilor, sub rubrica "Pulsul vremii", *un caz simptomatic* pentru litigiile şi tensiunile interconfesionale din Ardealul de azi, în faţa cărora justiţia laică se arată mai degrabă confuză. Probabil că ambele părţi au *dreptatea lor*, dar este limpede că şi-o slujesc inabil. În ce-l priveşte pe autorul replicii (care pare mai supărat pe noi decât pe cel incriminat!), ne face un proces de intenţie cel puţin neelegant, vădind o totală neînţelegere a rosturilor presei în raport cu provocările realităţii. Noi lăsăm loc deschis acestei dezbateri, în măsura în care se va găsi cine să o continue cu un arsenal mai adecvat, fără înverşunări partizane şi fără suspiciuni indigne. Deocamdată, publicând în numărul jubiliar, într-o notă, numele autorului (Virgil Trufaşiu), am primit mai multe "avertismente" asupra persoanei sale, pe care însă nu le facem publice atâta vreme cât nu se vor constitui într-o eventuală replică elaborată şi civilizată.

FEMEI ÎN ASCENDENȚA LUI IISUS HRISTOS
Puncte cardinale ale unei genealogii dumnezeiești

(Urmare din numărul trecut)

A treia femeie este Rut. Cartea ei a fost inițial cuprinsă în cea a *Judecătorilor*, fiind o istorie din vremea aceea. O vreme de frecvent desfrîu idolatru, pe care judecătorii, trimiși providențiali, îl întrerupeau pasager. Într-o ciclicitate vicioasă, prin idolatrie, poporul ales se depărta de Domnul și, îndepărtîndu-se, cădea într-o stare chinuitoare, inclusiv în coordonate istorice, din care era scos vremelnic de judecători, a căror vrednicie întemeia un soi de aristocrație neereditară. Starea de bine istoric și material îi împingea din nou pe israeliți, ca pe orice om care nu își lucrează țarina duhovniciei, pe orbita aberației idolatre.

Cititorul Vechiului Testament se lasă adesea prea ușor atras în a socoti încăpățînata și obsesiv repetata revenire a vechilor israeliți la propria vărsătură idolatră. Omul contemporan trebuie să le vadă însă pe ale sale, căci, deși fără aerul că s-ar închina sieși cu religiozitate, este totuși în mod evident și el idolatru, *de sine idolatru*, iar matricea *cultului*, în ale trupului ori în ale spiritului, variază în funcție de aplecările fiecărui individ. În societățile în care comunismul instituționalizat a dispărut, se vede destul de limpede cum *fideismul nereligios* – care era acea compozită concepție dominantă, inițial darwinist-marxistă – a fost scurtcircuitat de *aggiornarea* sistemului politic, dar a continuat să reprezinte culcușul cel mai comod al existențelor majoritare. *Omul liber* l-a acceptat să-i regleze pe mai departe autonomia egocentrică, de acum satisfăcută (am zice, folosindu-ne de vorbele *omului liber*, și conștiința *distrată* [1]) consumist și superstițios, iar în cele mai selecte cazuri, științific argumentată. Acest *fideism nereligios* contemporan, forjat în comunism ori dospit în capitalism, este vehiculul văzut al pendulărilor omului modern între închinarea la Dumnezeu și închinarea la sine, pendulări înfricoșător de inegale și care ar trebui să îl determine să îi privească mai cu milă pe vechii idolatri.

Rut este un personaj care constrastează cutremurător cu decorul mizeriei israelite curente din epoca judecătorilor. Dacă virtutea străinei Rahab este credința, virtutea străinei Rut este dragostea. Din iubire, rămîne alături de soacra [2] sa israelită, Noemina, și la greu, după ce legătura alianței lor de rudenie dispăruse prin moartea soțului ei și după ce căpătase dezlegarea pentru a se recăsători. Rut nu e blocată lîngă soacra ei dintr-o proastă inerție sau din lipsa alternativei, căci, drept contraexemplu, Orfa, o cumnată în exact aceeași situație, se desprinde și rămîne cu neamul ei moabitean. Rut, în ciuda sfaturilor Noeminei, o însoțește la israeliții între care, smerită și prevenitoare, agonisește mijloacele existenței amîndurora culegînd spice rămase în urma secerătorilor. În loc să-și "refacă viața", obține ceva între cerșetorie și sclavaj asumat. Consistența curăției ei dă o fericită turnură poveștii, care, în cel mai elegant stil oriental, se termină cu luarea ei în căsătorie de către omologul iudaic al "cavalerului pe cal alb", un om sensibil, moral, cu stare, atent la toate detaliile pe care legea le reclama în situația ei.

Tradus, numele *Rut* înseamnă *prietena*. Rut este omul cu haina în care Hristos ne cheamă pe toți să ne îmbrăcăm [3]. În ea se cuprind legea și proorocii. În ea nu încap sentimentalisme zornăitoare, socoteli tăinuite, disperare ori rigidități psihice. Este un diamant atît de discret și de pur încît determină o întreagă ambianță de "cinste sufletească" și de "gingășie vecină cu sfințenia" [4]. Face proba peremptorie că *se poate și așa*, sfințind locul unde se află, și e o arvună a legii noi, pe care se pare că numai delicatețea feminității o putea vădi. În mod evident, și ea preînchipuie chemarea neamurilor la mîntuire, și seamănă și ea cu femeia cananeancă a cărei credință era însuflețită de dragostea pentru fiica rău chinuită.

A patra femeie este Batșeba, însă evanghelistul preferă să o identifice ca *femeia lui Urie*. În economia evanghelică nu prevalează nici că a fost soția lui David, nici că a fost mama lui Solomon, nici care a fost numele ei. Femeia lui Urie [5], ispititor de frumoasă, este un personaj acordat mai curînd stilului corupției moderne și degenerescent sentimentale. Absolut întîmplător, plimbîndu-se pe acoperișul casei domnești, într-o noapte de nesomn, pentru grijile războiului, David o zărește pe Batșeba scăldîndu-se. Deși află că este femeia unui luptător de-al său plecat la bătălie, David o aduce la sine și se culcă cu ea, episodul trebuind să satisfacă doar un capriciu regal. Femeia îl vestește pe David că a rămas însărcinată, așa că el îl cheamă pe Urie de la război sub pretextul că voiește vești și, după ce le capătă, îl trimite acasă cu îndemnul clar de a se culca cu Betșeba, intenționînd, în mod evident, să facă posibilă mai tîrziu aplicarea prezumției comune că tatăl copilului este soțul mamei. În timpul războiului – și chiar dinainte de începerea lui – israeliții se abțineau, conform legii, de la împreunare, iar Urie se arată, în ciuda "dezlegării" regale, mai mult decît un om corect. El este un luptător fidel și onorabil, care nu admite să pericliteze întărirea nevăzută, fie și culcîndu-se cu nevastă-sa, în vreme ce camarazii săi se jertfesc în luptă. David insistă. În această situație, Urie este antiteza perfect morală a imoralității davidiene: "Chivotul Domnului și Israel și Iuda sînt în corturi; stăpînul meu Ioab și robii domnului meu sînt în tabără, iar eu să mă duc la casa mea să mănînc, să beau și să mă culc cu femeia mea? Mă jur pe viața ta și pe viața sufletului tău că nu voi face aceasta!". Replica i-a închis gura lui David, dar nu i-a luminat sufletul. El îl ucide mișelește pe Urie, poruncind să fie lăsat fără sprijin în vremea atacului.

Batșeba, aflînd, l-a plîns pe Urie, dar, trecînd vremea întristării, a fost consolată de David, care a făcut-o femeia sa. Rodul nelegiuirii a fost un fiu care a murit în pruncie. Betșeba i-a mai născut apoi un fiu, iar acesta a fost însuși Solomon [6].

Dar Solomon a fost zămislit numai după ce David, mustrat verde-n față de proorocul Natan, se va fi căit. Talantul lui David întru smerenie, înțelegere și căință l-a scos atunci din gheara morții, căci, altminteri, pentru păcatul său, Domnul urma să-l ucidă [7]. Există o tradiție care dă *Psalmul 50* drept cîntarea căinței pentru acest păcat, care îi va fi adus aminte lui David de multe altele.

Batșeba și David sînt un cuplu oarecum asemănător cu Tamar și Iuda. Pînă la un punct cadavre, devin, prin pronie, izvor de miere. În cazul acesta, piesa principală este regele David, care, într-o superioritate netă față de Iuda, se căiește și se curăță, îzbutind ca, din pricină de poticnire Batșebei, să i se facă sprijin și temei de expiere. Dintre cele patru femei, Batșeba pare să aibă numai defecte: ispititoare, adulteră, complice la uciderea soțului, străină de neam. Și totuși, prin David, ei i se pune lege și i se dă rodnicie împărătească.

Unii au presupus că și Tamar ar fi fost străină, o arameiană. Dar chiar israelită să fi fost, de lege tot străină era. Istoriile acestor femei, străine de neam ori de lege, arată că Dumnezeu nu numai că poate să ridice din pietre fii ai lui Avraam [8], ci că i-a și ridicat dintotdeauna. Pe unii pentru rîvna și iubirea mamelor, pe alții pentru ale taților, iar pe alții dintr-o iconomie cel puțin pilduitoare, asemănătoare, poate, și episodului judecătorului Ghedeon [9], căruia Domnul Dumnezeu îi interzice să declanșeze atacul asupra madianiților altminteri decît cu o armată atît de mică încît să fie de neignorat intervenția Sa și să se zădărnicească tentația asumării meritelor de către oameni.

Perfect patriarhală și scutită de corectitudinile politicești actuale, lumea iudaică făcea loc chiar și femeii-proorociță, ori femeii-judecător, iar cămașa formalismului plesnea anticipativ neputincioasă la atingerea duhovniciei, indiferent de exponent. Sf. Ap. și Ev. Matei, aproape clasicist în ataşamentul lui față de stil și rînduială, cît și foarte atent la sensibilitățile israelite, nu vrea să calce legea veche, dar nici să nu o împlinească pe cea nouă. Îi arată lumii vechi că în ea se află noutatea și o avertizează pe cea nouă că o paște reaua învechire. Se slujește de simetrii și asimetrii, nu neapărat ca să argumenteze, ci ca să mărturisească, nu pentru a face literatură, ci pentru a insufla, după cum a fost insuflat. La începutul Evangheliei, aceste patru femei, ascendenți trupești, mărturisesc nașterea lui Mesia, în timp ce la sfîrșitul Evangheliei (28, 1-11) altele două, Maria Magdalena și "cealaltă Marie", descendenți duhovnicești, mărturisesc Învierea lui Hristos.

Praznicul lunii septembrie: Nașterea Maicii Domnului

Nu, fără acestea patru genealogia lui Hristos nu ar fi fost întreagă în economia *Evangheliei după Matei*. Pentru că femeia este de la bun început și este pînă la bun sfîrșit.

Și apoi, inima unora dintre noi nu ar mai fi putut nădăjdui că, deși mai lipsiți de credință decît Rahab desfrînata, nici pe departe în stare de iubirea și bunătatea lui Rut pentru soacra ei, am putea căpăta mîntuirea fie și numai pentru îngăduința bunătății dumnezeiești ce a dat darul Tamarei și iertarea Batșebei.

Lucian D. POPESCU

---

[1] *Distracția* este cea mai răspîndită perversitate actuală, *a distrage* căpătînd ilicit sensul lui *a satisface, a bucura, a relaxa*.
[2] Situația desfide înțelepciunea de proverb a românului: "Soacră, soacră, poamă acră...".
[3] *Ioan* 15, 13-15.
[4] *Biblia sau Sfînta Scriptură*, ediția jubiliară a Sfîntului Sinod, EIBMBOR, Buc., 2001, p. 301.
[5] *II Regi* 11-12.
[6] *II Regi* 12, 24.
[7] *II Regi* 12, 13.
[8] *Matei* 3, 9.
[9] *Jud.* 7, 2-6.

www.punctecardinale.ro
e-mail: ligia@punctecardinale.ro
PUNCTE CARDINALE S. R. L.
cont: B. R. D. Sibiu RO48BRDE330SV02146903300
ISSN: 1223-3145

Gabriel CONSTANTINESCU (director), Răzvan CODRESCU (redactor șef),
Demostene ANDRONESCU (redactor șef-adjunct),
Ligia BANEA (secretar de redacție), Marcel PETRIȘOR (redactor)
Adresa Redacției: 550399 SIBIU – Calea Dumbrăvii 109, tel./fax 0269/422536

Tehnoredactare computerizată
PUNCTE CARDINALE
Tipar: Masib S.R.L